

309711

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ అక్టోబరు నెల 17 వ తేది శుక్ర వారము

NO. 163

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస ఆషాఢమాస.

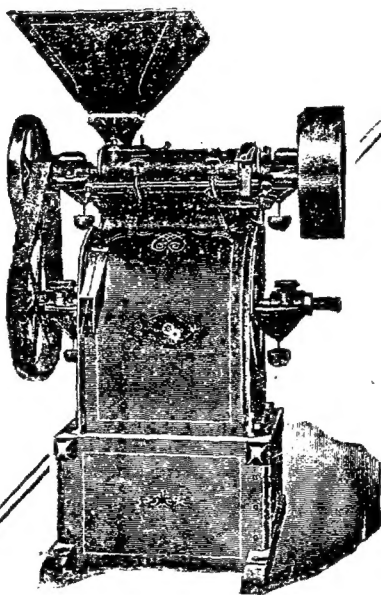
సంచిక ౧౬౩

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వీరిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాడి సంతమాత్రమున నయమగును. సులభ వెల 0-8-0 అణా.

మోహిని తైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0
అమృతాంజనం డిపో,
6, తంబు శెట్టి కిథి, మదరాసు.

Genuine Engelberg Rice Hullers

are in use in every Rice Milling District in India, and are giving satisfaction wherever installed.

We prepare and submit estimates for all sizes of Rice Mills equipped with Engelberg Hullers, and Shellers, and driven either by our own well-known Steam Plants or BLACKSTONE Liquid Fuel Engines.

Note.—Genuine Engelberg Machinery and the Spare Parts for same, can be had only from us, as we are Sole Agents and Distributors.

MARSHALL, SONS & CO. (India), Ltd., Engineers

9 Second Line Beach, Madras (P.O. Box 141)

and at BOMBAY, CALCUTTA, BEZWADA, LAHORE and TANJORE

WANTED.

English Compositors capable and energetic Salary according to qualifications. Apply to: The Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty Street, Madras.

నోటీసు.

మదరాసు తిరువల్లిక్కేణి ఈశ్వరదాసు లాలాపిథి 34-వ నెంబరు ఇంటిలో నివసించుచున్న సానా రంగభాష్యం శ్రేష్ఠి అనే నేను ఇందు మూలకముగా అందజేసి తెలియజేయడ మేమనగా నేను 1919 సెప్టెంబరు 30-వ తేదిని మా తండ్రిగారి నుండి విడిపోయినాను. గనుక యింతటి నుండి నేను సానా రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి కుటుంబమునందు అవిధ క్షకుటుంబికుడను కాను. 1808 ఎస్. రంగభాష్యం శ్రేష్ఠి.

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన వరిమల్లద్రవ్యము

ఓటో దిల్లహారు (విజయ)

వరిమల్లద్రవ్యముల కన్నిటికి నిది రాజు

ఇండియా కేశవంతు జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల పతకములు ప్రకంపన కృతములు నియ్యబడినవి.

దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార పరమధర్మమునాడే దీనిని నిరభ్యంతరముగ నుపయోగింపవచ్చును. పలు విధములగు పుష్పముల నుపాసన దీనియందు గలదు. ఒకటికొకడు చుక్కలు కేలుకములుమీద వేసిన చాలాను. అప్పుడే కోనితెచ్చిన పుష్పములను వ్యాపించు పరిమళముకంటి పరిమళ మహిమితముగ వ్యాపించుచుండును. దీని నుపాసన కలదునంత కాలము మంచు పరిమళద్రవ్యమునకును నిలుగును. పెద్దపైజు (ఆరతిపుష్పము) రు 2-0-0 మధ్యపైజు రు 0-12-0 చిన్నపైజు రు 0-8-0 వి.సి. చాక్లీ రు 0-5-0 మిథులమునందు వొరగనివో క్రింది సోల్ ఏజెంట్లకు వ్రాసుడు.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, (D 126 W 100) 155 జూమ్మాచునీరు, బొంబాయి.

అమృతాంజనం డిపోవారి ఔషధాలయమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక, ఇతరములగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

[illegible]

లాయర్లు: సత్యాగ్రహము.

బొంబయి హైకోర్టువారి తీర్పు.

బొంబయి హైకోర్టు యుక్త్యాధికారి సర్ జార్జి మెక్లియాండ్, సర్ జాన్ పీటర్స్, కాజి జగ్జీరామ్ సత్యాగ్రహ దీక్షను పొందిన లాయర్ల కేసులో 15-6 తేదీన తీర్పు చెప్పి తీసుకుంటుంటుంది. తే.కాయ; వల్లభభాయి తే. పటేల్; కృష్ణ లాల్ ఎక్. తే.కాయ, గోపాలరావు ఆర్ దిబ్ హోల్కార్, మణిలాల్. వి. కొర్రా; కాళిదాసు, తే. జవేరిగార్లు న్యాయ కాన్ఫరెన్సుకు సమీక్షించిరిని న్యాయాధిపతులు విమర్శించిరి. వీరందరూ అనామ్యుటాబాదులో డిప్రీవ్ట్యుకోర్టు ప్లీడరులనున్నారు. యుక్త్యాధికారి తీర్పుతో తక్కిన న్యాయాధికారులందరూ సేకీభరించిరి. సత్యాగ్రహ దీక్షానియతలను యుక్త్యాధికారి విమర్శించి విమర్శించుచున్న ప్లీడరులు చాలామందిలూ సాక్షిమీది వారు కానమొల్లంభునము చేయుదుమని తేలికము చేసిరి నుడిచిరి. వారు లొకరు తమకు ఆక్షేపణకరమని తోచినయెడల న్యాయ సమ్యక్తముగ ప్రభుత్వకానమును ఆక్షేపించుచును. అందువలన కనిపించదు. వారు ఉల్లంఘించి కానన స్వరూపమునబట్టి వాదించును నిరోధింప వలయును. ఇప్పుడు విమర్శించుచున్న సాక్షులుకారు. ప్రతివాడు, ప్లీడరులు వారిఅభిప్రాయములలో నిక్కడ నిమిత్తములేదు. ఒకకానము గురించి వారి కె.కటి బలవత్తరాభిప్రాయము అందెనను ప్రస్తుతము ప్రసక్తి లేదు. కాని కొందరు ప్లీడరులు బహిరంగముగా కానసోల్లంభునము చేయుదుమని ప్రకటించుట పట్టి కార్యచక్రిప్రాయ ప్రకటన మనిమించుకొడు. కాననసభవారు సంకల్పించిన కాననము విమర్శించు వారు తమకుండిన ఆక్షేపణలను తెలిపివట్టిరి పించుకొడు. ప్లీడరులు న్యాయస్థానధర్మమును పెరవేర్చుటకు నిర్దేశితులైయున్నారు. వారు న్యాయపాలనము నందు న్యాయస్థానములకు తోడ్పడుటకు నియమితులై యున్నారు. వారు ప్రజల నుండి సామ్యు తీసికొని న్యాయకాన్ఫరెన్సు విషయకమైన తోడ్పాటు చేయుటకు నిర్దేశితులై యుండిరి. వారాక్రమించిన యెన్నతస్థానము, వారి కర్తవ్యము, వారి పనులబడియు ప్రజలకు మార్గదర్శకముగ నుండవలెను. సత్యాగ్రహదీక్షను ప్రయత్నించినవారు స్వతంత్రులగు న్యాయకానమున కర్తవ్యమునుండి. వారి యొద్దకు బోయి ప్రజలు న్యాయవిషయకమైన సలహా కోరినపుడు వారిని కానసోల్లంభునము చేయుమని చెప్పట వారికి కర్తవ్యమై యుండగలదు. వారు ప్లీడరు లగుటకలన ప్రజలు న్యాయబద్ధులై యుండవలయునని చెప్పట వారికి ధర్మము. అపుడు వారికి ధర్మసంకయము కలుగకమానదు. అట్టిస్థితియందు ప్లీడరులరై యుత్తర కలము లేనివారికి ధర్మ సంకయము కలిగి చెనుబుద్ధి పుట్టి పెద ప్రోవాలు కట్టుట కనకాకము యేర్పడగలదు. ప్లీడరులు యెప్పుడు సత్యాగ్రహప్రకరము స్వీకరించిరో అప్పుడు వారి కుండవలసిన స్వతంత్ర బుద్ధిప్రాయ వారు తమతోడి సత్యాగ్రహుల కనుకూలముగ చరించుదురని తేలుచున్నది.

సత్యాగ్రహ సభవారు యేర్పరచిన సంఘమువారు కోరిన కాననములను ఉల్లంఘించెదమని వారు తేలికముచేసిరి. కాని వారు తమ కిష్టములేని కాననముల నుల్లంఘించుచునో రినయెడల వారట్లు చేయరని వాదించిరి. అట్లు చేయుట నిజమే యైనయెడల నిక తేలికమునందు పనుయే యుండదు. సత్యాగ్రహ సంఘమువారికి త్వరితగతముగ స్వతంత్రులై పని చేయవలయుననియెడల తేలికమునందు ప్రయోజనము లేక వారట్లు తేలికమునట్లు టవనము లేకనేసాపును. వారు చేయు పనులనుబట్టి ప్రజలు వారివారి గుణగుణములను నిర్ణయించుకొందురు. సత్యాగ్రహ ప్రకరమును స్వీకరించిన వారిచేయు ప్రజలు చదివి వారును ప్రతిదీక్షను ప్రయత్నించినపుడు సంఘమువారు చెప్పినట్లు గాక స్వతంత్రముగా ననుభవించునని తెలిసికొనలెను. వారి కాసంగతి తెలిసియుండదు. సత్యాగ్రహ ప్రకరమును ప్రయత్నించిన ప్లీడరు తనధర్మమును విస్మృతముగ నెలవేర్చుటకు. కావున వారికి పట్టా నియోజకాదము. అట్టివారు ప్లీడరీ వృత్తిలో నుండకము హైకోర్టు పట్టాలను పొందిన ప్రతివాడుల ధర్మమేమిటిని నిర్ణయించవలయును. సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభించినపుడు దోషాతీతమైనతే కావచ్చును. తత్ప్రతిబద్ధమైనతే కాకపోవచ్చును. హైకోర్టువారి నియామకములకు కర్తవ్య యుండిన ప్లీడరు లీ యోద్యమమును స్వీకరించుట వారవృత్తి కనుగుణముగ నుండలేదు. సత్యాగ్రహము ప్రస్తుత ముండరించినది సర్ చునిలాల్ గారు వాదించిరి.

ఆ. ఆ. ప్రకరమునండి వారిప్పుడు తొలగిపోవచ్చు ననియు వారు నడిచిరి. ప్రతివాడు లట్లుచేయుట కిప్పు డెందుకు చని లా. గారు కోరకుడద? స్థితిగతు లేమియైనను ప్లీడరు తీర్పు తీర్పు స్వీకరించినవారు ఇద్దరు యజమానులను సేవించుట కగదు. ఇంత కరకును వచ్చినపుడైనను ప్రతివాడు లీ ధర్మమునుగ్రహించుకొనవచ్చును. వారిని మందలించుటకంటె కఠినమగు న్యాయాధిపతులు జరపవలయునని తేలు. సత్యాగ్రహసభవారు ఏవీర్ గ్రెగోరీయము తరువార న్యాయాధ్యమమును ప్రారంభించినందున న్యాయాధికారుల లింకేజీతో మానుకొనిరి. సత్యాగ్రహోద్యమము ముం తేరుతము దాల్చినో దానిబట్టి న్యాయాధికారులు ముందు కార్యమును నిర్ణయించగలరు. అనంతరమైన యెడల తిరిగి దానిని విమర్శించుట కధికారము కలదు. తక్కిన న్యాయాధికారుల కిద్దరు యుక్త్యాధికారి తీర్పుతో సేకీభరించిరి.

కృష్ణదీగిరి జాబునకు సభలు యిప్పించుమని ప్రతి వాడును దరఖాస్తులు చేయగ నుత్తరించిరి. ప్రతివాడును న్యాయవాదులు కావున ఆజాబును వారు బహిరంగమునకు తలచి నెక్కివచ్చునను వారితో కా సంగతిని ప్రస్తావించి యుండలేదు. కేసు విచారణకు నుండగ ఆజాబును ప్రతిక లలో ప్రకటికచిరి. అట్లేతరు చేసిరో తెలియదు. ప్రతివాడుల న్యాయవాదుల కాసంగతి తెలియక పోవచ్చును. ప్రతివాడు లలో నెవరు ప్రకటించినది తిప్పియివ్వవలె వారు తెలుపని యెడల దానికాధ్యక్ష ప్రతివాడులందరిమీద నుండవలెను.

ఘోరమాతృ.

న్యూయింగ్ టక్ నందు డిలాహేగారు తుపాకితో కాల్పుబడిరి.

న్యూయింగ్ టక్ జమిందారు కళాశాల ఆస్తిగుప్తి ప్రిన్సిపాలుని డిలాహేగారు మొన్న బుధవారంరాత్రి కాదంబూరు మైనరురాజు వారివల్ల చంపబడిరి. ప్రిన్సిపాలుకును రాజాగారికిని కొన్ని రోజులనుండి మనస్సగ్గులు వుండెను. తనకు కన్యపెట్టుచున్నదని కాదంబూరు మైనరురాజుగారు రామ నాథరాజాగారికి ప్రావీరనియు యాచించుచు (ప్రిన్సిపాల్ గారికి) తెలిసి వారు మైనరు రాజును దూషించినయెడల తెలియవచ్చుచున్నది. రాజుగారు ఇంగ్లాండు పో నభిప్రాయపడుచుండ (ప్రిన్సిపాల్ గారు ఆద్యు చెప్పించుండెడివారు. మొన్ననడిచెయి కాదంబూరు రాజాగారు సింగంపట్టి కుమారరాజాగారిని తేలి "నేను డిలాహేను చంప నుద్ద్యుత్తవ నైతిని" చెప్పెను. సింగంపట్టి కుమారరాజుగారు యాకార్యము చేయనద్దని చెప్పి:పుడు కాదంబూరు రాజాగారు కాలేదయని భయపెట్టిరి. అప్పుడు వీరిరవురు కలిసి డిలాహేగారి వడకటింజిగ్రహణించి ఆతని ఎడమకంఠగుండా కాలిసి. డిలాహేసతీతజిగారి ధ్వనిని తేలి భయముతో ఆరచెను. మేజరు హింగువ్వుగారు పిలువబడిరి. వారు వచ్చునకి ప్రాణములు లేనామ కదలిపోయినవి.

కాదంబూరు మైనరురాజుగారి కుమార్తె 18 సంవత్సరములు. ఇంతటి ఘోరకార్య మొనర్చిన కలక చెందక కాంతముగా నున్నారు. డిలాహే, కాదంబూరుకు కన్యపెట్టినట్లును, ఆరణజమిందారు లందరూ ప్రారయగు మోటువారిని చెప్పి ఆజమాన పరచుచుండిరి. ఈ కారణములవల్ల చంపితిని కాదంబూరు రాజాగారు నేరమును ఒప్పుకొనుచున్నారు. ఇద్దరూ రాజామును నిర్బంధమున నున్నారు.

వివరములు

తిన్నవేలి జిల్లా కాదంబూరు ఎక్సేటు కుమార రాజాగారు డిలాహేగారిని చంపిరిని తెలియుచున్నది. బుధవారంరాత్రి 1 గంటకు వసారాయందు గ్రామమున కుమార జమిందార్లందరు తుపాకి తేల్చుచువిరిచిరి. డిలాహే గారి తేనామునుండి నెత్తురు వచ్చుచుండెను. డిలాహే సతీతజిగారు దాఖించుచుండెను. పోలీసుకమిషనర్ డిప్టీ కమిషనర్ మేజర్ హింగువ్వుగారు తెలిపినదావారా పిలువబడిరి. వారు వచ్చుతోపలనే ప్రాణము పోయియుండెను.

విచారిచగా ఆవాటి సాయంకాలమున కాదంబూరు సింగంపట్టి మైనరు జమిందారులు కళాశాలకు సంబంధించిన రెండు డబుల్ బారర్ కుపాకులను తుగ్గుచు చేయించుండిరి. వాగ్వి జరిగినపిమ్మట సింగంపట్టి కాదంబూరు రాజులు తుపాకులతో కన్యచుండగా చూచిరినది ఒక మైనరు జమిందారు సాత్యమిచ్చిరి. బంగళా వెకకగా వసారావద్ద

యుండు కళ్యామిద ఒక తుపాకి ను, తోటయందు మరియొకటియు దొరికినవి. ఒక తుపాకియందు దొక తూను ముక్కలు ఉపయోగించబడెను.

పాతకాల ప్రవర్తనమును కాదంబూరు రాజాగారికిని ప్రిన్సిపాల్ గారికిని అపోవా యుండెననియు, ఈ విషయమై కాదంబూరురాజాకల్లిక్రిప్సిపాలు, కొడుకు విషయమై ప్రాసి నట్లు తెలియుచున్నది. కాదంబూరు రాజాగారు మాత్యయిన ద్విరనియు, తన్నుభయపెట్టించున ఈ విషయమై సహాయ మొనర్చిరిని సింగంపట్టి జమిందారు గారు చెప్పిరి. కాదంబూరు రాజాగారే యీ మాత్య యొప్పకట్లు ఒప్పుకొనుచున్నారు. తానెట్టిమాత్య యొనర్చినదనియు మిసెస్ డిలాహే గారికి 10,000, రూప్యములు యివ్వవనియు ఒకజాబు కాదంబూరు రాజాగారు తనకల్లిక్రిప్సిపాలు తెలియవచ్చుచున్నది. రెండవ మిద్దయందు దక్షిణ వరాండాయందు మిష్టరుడిలాహే గారు కండుకొని యుండిరి. వాగ్విక్రమ మరయొక మంచమునైన వారిభార్య, వారిపిన్న బిడ్డ ను పశుండియుండిరి. తుపాకిగుండు వల్ల పెద్దగాయ మైనది. యెడమచేవు ప్రియాశ్రమ కనబడలేదు. రెండు తుపాకులు నిండించి ఆరుతోటలను అగ్నికముగా ఎల తీసుకొనివచ్చిరో తెలియదు.

మంచాయితీవిచారణ

ఈ కేసు యింకా విచారణ జరుగుచున్నది. నిన్న ఉదయం 11 గంటలకు మంచాయితీ జరిగెను. ఈ క్రింద పేర్కొనినవారు జూరిగా నియమించబడిరి. హెచ్. జి. కల్లాగారు, డబ్ల్యూ. హెచ్. లూకర్ గారు, డబ్ల్యూ. డి. కాన్స్టేబుల్ గారు. వీరరాఘవాచారిగారు, పురహోర్త్రా నాయకుగారు. విచారణలో యీ క్రింద పేర్కొనినవారి సాత్యము తీసికొనబడినది. చెయూడియినవరు జమిందారు గారు కలకతోట మయినరు జమిందారుగారు, ఆసిస్టెంటు సర్జెం మాసిలామణి గారు, డి. రాజుగారు మయినరు జమిందారుగారు, చెకె మయినరు రాజాగారు, పోలీసు డిప్టీ కమిషనర్ యుక విలిన్సా గారు యెక్. కె. రామస్వామి అయ్యంగారు.

తీర్పు

విచారణాసంకరము జూరివారు యీ క్రింది విధముగా తీర్పుచెప్పిరి. కాదంబూరు "మయినరు జమిందారుగారు, సింగంపట్టి మయినరు జమిందారుగారి సహాయముతో, ఒక తుపాకితో డిలాహేగారిని కాల్పుటచే ఆతడు మరణించెను."

అంత్యక్రియలు.

సెంటుకార్లి కల్డ్రెయిండు జరిగినవి. నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు యిట్టి విషాదస్థితికి తగిన గౌరవముతో డిలాహేగారి కవన సమాధిచేయబడినది. శ్రీ గవర్నర్ గారుకూడ వచ్చివచ్చిరి. గొ. డేవిడ్ సక్ గారు ఎ. వై. జి. కాంబెల్ గారు గిట్టెగారు సర్ గార్డెక్ ప్రేసర్ గారు న్యాయమూర్తులు స్పెస్సరు, మాన్యు బ్రూటరు అడ్వకేట్ గారు, మొదలగువారుకూడ విచ్చేసిరి. సివిల్, యెక్స్ కేమెల్, మెడికల్ సర్వీసులయందలి గొప్ప ఉచ్యోగ్యములు ఆక్షేపణ వచ్చిరి. ఆర్పిడీక ఆర్. యం. ముక్కగారును, రెవరెండు కానన్. జి. మార్షల్ స్పెల్ గారును కేవలము అంత్యక్రియ లొనర్చిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మము

భోజనశాల - ఉపాహారగృహము

321 తంబుసెట్టిపిగి, జార్జి చాను చెన్న పట్టణము

ఆంధ్రులకు అనుకూలమగు

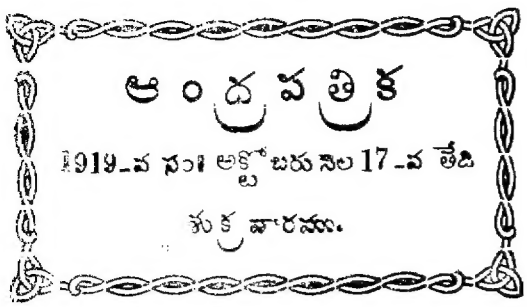
భోజనము

వంటచేయు బ్రాహ్మణులు ఆంధ్రులు

ఫలహారము లన్నియును

ప్రకస్తమగు

నేతితోనే చేయబడును.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

ప్రజాపోషణ భారము

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల నూతన సంస్థానలకు సహజమైన కష్టముల ననుభవించుచున్న విధము కళాశాలాచరిత్రమును నవలోకించిన వారలకు దెలిసియున్నది. గత సంవత్సరమునందు మత్సర గ్రస్తులు కళాశాల నవసంపాదనలచేయు సమ కట్టిరి. దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చేసిన దోషారోపణ లసత్యములని వంచాయితీ సభ్యులు వారి నివేదికయందు తెలియజేసిరి. మత్సరగ్రస్తుల దోషారోపణమువలనను కళాశాలా కపకృతికి బదులు ఉపకృతి గలిగినది. ఈ కళాశాల భరతఖండము నందు గల విద్యాసంస్థానలందలకు నూతనమైన సంస్థానమైనను ప్రజల సానుభూతిని బడయుచు న్నిను స్వయం పోషణమున కవసరమైనను పరిస్థితులను మూలము బడయుచుండుట సంతాపకరము. రెండువారములకు బూర్వము రావుబహద్దరు కలవల కణ్ణురు క్షేత్రిగారి యాధిపత్యము క్రింద నత్యంతవైధవముతో జరిగిన వారి కోర్కెనమును సందర్శించిన వారల కాంధ్రజాతీయ కళాశాల దేశభక్తియుమునకు జేయుచున్న మహా కళారము వ్యక్తమైనది. విద్యాలయము విద్యా ప్రవృత్తి విద్యార్థులు విద్యాశిక్షకులు దేశము నావరించిన నూతన వైతన్యమును వ్యక్తము చేయుచున్నారు. కళాశాలావరణము నందలి వాతావరణ మంతయును ప్రాణకళలతో నిండి జాతీయవిద్యాశిక్షణము వలనను దేశమునకు గలుగ గల పరమ ప్రయోజనములను బోధించుచున్నది. కళాశాలావరణమునందలి యంత్రాలయము కర్మా గారములు వసతిగృహములు తటాకములు తరులతాగల్గుములు ప్రకృతి వశికరణ ప్రయోజనములను వ్యక్తము చేయుచున్నది. విద్యాప్రవృత్తి ఛాన్సెలరీయ కల్యోద్రయ సంయోగము వలన గలుగగల లాభములను విశదము చేయుచున్నది. విద్యార్థులు స్వయంసహాయ ఫలమును ప్రత్యక్షముగ నుపజేసిచుచున్నారు. గురువు లాత్మవిశ్వాస ఫలమును ప్రకటించుచున్నారు. విద్యాలయ పరిస్థితు లన్నియును నూతనతారకమంత్రము నుపజేసిచుచున్నవి.

విద్యాప్రవృత్తి - స్వతారకమంత్రము
స్వధర్మము స్వభాష స్వయం సహాయము స్వశక్తి స్వగౌరవము స్వయం వికాసమునకు సాధనములైనట్లులు వరధర్మము వరభాష వర సహాయము కరకత్తి వరగౌరవము సాధనములు గావని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయం దవలంబితమైన విద్యాప్రవృత్తి వ్యక్తము చేసినది. కళాశాలయందు శిక్షితులైన యువజనులు స్వజాతీయాభిమానమును స్వభాషాభిమానమును స్వధర్మాభిమానమును గలిగి జీవయాత్రను గడుపుటకు శక్తి సామర్థ్యములను గడించ గలరని కళాశాలా చారిత్రము వ్యక్తము చేసినది. సాక్షు కమిషను పథ్యులు పరమాన విద్యాశిక్షణమునందు నిర్ణయించిన లోపములను నాంధ్రజాతీయ కళాశాలా

నిర్వాహకులు కంచేడ్లకు పూర్వము గ్రహించి రని విద్యాప్రవృత్తి విశదము చేయుచున్నది. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను వర్తమానస్థితికి దెచ్చిన కోవల్లి హనుమంతరావుగారును భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారును నాంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు మాతృ భాషాముఖమున సాహిత్యమునకు దోడుగ కళలు కర్మవిద్యలు ధర్మమార్గములు విద్యార్థులకు గలుగు బడుచున్నవి. సివిలు మెకానికలు ఎంజనీరింగు వ్యవసాయము మొదలగు వృత్తి విద్యలు సాహిత్యవిద్యతో సమానముగ నేర్పబడుచున్నవి. ఈ విద్యాలయమునందు విద్య నభ్యసించిన విద్యార్థులకు ప్రభుత్వ విద్యాలయములందు వరితలం దుత్తీర్ణులుగాని విద్యార్థులకు గలుగుచున్న కష్టములు నిస్సహాయస్థితి గలుగుటలేదు. అన్ని దశల యందును జీవయాత్రను జయప్రదముగ గడుప గల పౌరుల నాంధ్ర జాతీయ కళాశాల సిద్ధము చేయుచున్నది. దేశ సాభాగ్యమునకు మూలమైన వృత్తులను చేతివనులను నుద్ధరించుటకై జాతీయ కళాశాల చేయుచున్న ప్రయత్నములు సంప్రసని యములైనను కళాశాలకు దగిన పోషణముగలుగ లేదని కళాశాలా స్థితి కళాశాలా వృత్తాంతము వెల్లడి చేయుచున్నది.

ప్రజాపోషణ భారము.
రాజావలంబనములేని సంస్థానము జీవించుటకును వికసించుటకును ప్రజా పోషణము ముఖ్య సాధనముగ నున్నది. ఆంధ్రులు సాదరభావముతో జాతీయ కళాశాలకు సహాయమును జేయుచున్నారని కళాశాలా చరిత్రము విశదముచేయుచున్నది. తుని రాణిగారు మాగంటి సీతయ్యగారు యంత్రాదుల నొసగి యంత్రాలయమునకు సహాయము చేసిరి. బెజంబమ్మగారు మొకటరత్నమ్మగారు మొదలగు వారీమణులు వసతి గృహమునకు సహాయమును జేసిరి. ఎ. రామమూర్తిగారు మొదలగు వారు భూదానముచేసి కళాశాలకు స్థిరాస్తి నొసగిరి ఆంధ్రప్రముఖులును నాంధ్రేతర ప్రముఖులును వేలువందలు విరాళముల నొసగి కళాశాలను బోషించిరి. జాతీయవిద్యాభిమానులు దీపావళి వండుగలందు భిక్షుల నిచ్చి కళాశాలా నిర్వాహకులకు దోడ్పడిరి. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలా నిర్వహణమున కవసరమైన ద్రవ్యము నందు సంగోరు భాగము దీపావళిభిక్షులవలననే వసూలగుచున్నది. ఆంధ్రులు కళాశాలమీదను వారి బల సంపదల కనురూపమైన సానుభూతిని జూపుట లేదని కళాశాలా వృత్తాంతము స్పష్టముచేయుచున్నది. ప్రతియేటను కళాశాలాపోషణమున కవసరమైన ద్రవ్యమునందు రు.20,000లు భిక్షులవలననే సమకూర్చబడుచున్నవి. ఈస్థితి కళాశాలా నిర్వహణమునకు గాని యాంధ్రుల ప్రతిష్ఠకు గాని యనుకూలము గాదు. కోవల్లి హనుమంతరావు గారు సంచారమునువదలినను దీపావళిభిక్షులు లేక పోయినను దేశమునకు మహాకళారమును జేయుచున్న కళాశాల నిలిచిపోవచ్చును. ఆంధ్రులు రెండుకోట్లమంది గల రణయును నుదారశీలము గలవారనియును గర్వపడుట యాచారమైనది. కాని వారొకజాతీయసంస్థానమును పోషించజాలక పోవుట వారి గౌరవమునకుగాని యుదార స్వభావమునకు గాని నిదర్శనము గాదు. వదిలక్షల యాంధ్రులు తల కొక రూపాయ వంతు జాతీయకళాశాలకు సమర్పించిన జాతీయకళాశాలా నిర్వహణము నులభసాధ్య మగును. ఆంధ్రదేశమునందు దేశ హితైక పరాయణులైన రాజులు, భూస్వాములు, వర్తకులు, విద్యావంతులు గలరు. వీరందరును వని బూనిన జాతీయకళాశాలా నిర్వ

హణమేకాకను జాతీయ విశ్వవిద్యాలయ నిర్వహణమును నులభసాధ్యము గాగలదు.
దీపావళి భిక్షులు.
ధనవంతులు విద్యావంతులు కళాశాలా పోషణమునకై విశేషమైన ధన సహాయమును జేయుట యెటులున్నను ప్రజా సామాన్యమునకు దీపావళి వండుగ సమయమునం దాంధ్ర జాతీయ కళాశాలకు సహాయమును జేయుట పరమ ధర్మమై యున్నది. దీపావళి వండుగ నాడు ప్రజలు దీపావళులతో నమనననిశను లేజోమయము చేసేయారం దించుదురు. దాన ధర్మములను జేయుదురు, మిష్టాన్నములను భుజించి ఆరందించుదురు. లక్షల రూప్యములను మందు సామానులకై విని యోగించుదురు. ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల యజ్ఞానాంధకారమును బాపి జ్ఞానప్రకాశమును వ్యాపింప జేయుటకై స్థాపితమైన సంస్థానలయందు గణనీయముగనున్నది. ఆకళాశాలకు దీపావళి వండుగ యందు జేయుబడడి దాన ధర్మములు భోగముల వలన గలిగెడి తాత్కాలికానందమువలె నశ్వరములు గాకను ప్రజలకు శాశ్వతానందమును గలుగ జేయుగలవు. దీపావళివండుగకు ప్రజలు చేసెడి వ్యర్థ వ్యయమునందు వదవవంతు జాతీయ కళాశాలకు సమర్పించిన వేల రూప్యములను నాంధ్రదేశము నందు వసూలుచేయుట కవకాశములు గలవు. వక్రి కాపాశకు లందరును స్వయముగ భిక్షులనిచ్చి యును మిత్రుల ద్వారా భిక్షులను వసూలు చేయించియును దీపావళివండుగ దినమునందు ద్రవ్యమును సత్పాత్ర వినియోగమును జేయుచు నిరుపమానమైన ఆంధ్ర జాతీయకళాశాలకు సకల విధముల సహాయమును జేసి స్వధర్మ నిర్వహణమును జేయుదురని నమ్ముచున్నాము
అమృతనరపు కాంగ్రెసు సమావేశము.
ఈ వత్సరము అమృతనరమున జరిగెడి దేశీయమహాజననిధి మిగుల ప్రాముఖ్యమును దనుట నిర్వివాదాంశము. ఇందుకు కారణములు సువిదితములే. దేశమునందు నూతన రాజకీయ సంస్కరణలు నెలకొల్పబడనున్నవి. ప్రజలకు వరిపాల నాధికారము కాలదిగనో, గొప్పగనో ప్రసాదించబడును. సంస్కరణపు బిల్లు గూర్చి, జాయింట్టు కమిటీ వారిపును విచారించుచున్నారు. ప్రస్తుతపు సూచనలబట్టి, బిల్లులో అభివృద్ధి సూచక మగు మార్పులు పొందుపరుపబడునని తలచుట కంతగ నవకాశములేదు. ఫలిత మెటులున్నను, డిల్లీయందు వలెనే, అమృతనరమునందును ప్రజాశయములు ఖండితముగ వెల్లడియగుట అవసరము. తాత్కాలిక స్థితిగూర్చి వెరగొంద నవసరములేదు. ప్రపంచ జాతుల కెల్లరకును స్వయం నిర్ణయాధికారము త్వరలో ప్రసాదించబడకలేప్పుదు. సామ్రాజ్యములు పూర్వమువలె, స్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతికూలముగ పరిణమించ నేరవు. నేషను పత్రిక దెలిపినట్లు "అంతర్జాతీయ సమ్మేళనము ప్రబల సామ్రాజ్యముల స్థానము నాక్రమించినది. జాతీయ స్వాతంత్ర్యముపై నిరోధములను విధించుటకు, నానాజాతుల సమ్మేళనమునకు మాత్రమే హక్కుగలదు. సామ్రాజ్యము లికముందును నిలచి యే యుండును. కాని, నాగరికజాతులకు సంబంధించినంతవరకు, నయ్యది స్వాతంత్ర్య జాతుల సమాఖ్యగ మాత్రమే పరిణమించును. నానా జాతుల సమ్మేళనపు డేమయినను భంగము రానంతవరకు, ప్రతి జాతీయు తన యిచ్చవచ్చిన పరిపాలనా విధానము నవలంబించుట కవకాశ మొసగబడును."

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల

దీపావళి పండుగ.

ఆంధ్రులందరూ తమ శక్తివంచనలేక వండుగదివసమున బందరు జాతీయకళాశాలకు కానుకల సమర్పించి, ఆంధ్రమాతను పూజించు ప్రార్థితులు.

దీనిని బట్టి జూడ, భారతీయులు ఆత్మ విశ్వాసముతో నిరంతర కృషి సలుపుచుండునో, గమ్యస్థానము చేరకమానరు. కాల స్వభావమే, ఇందు కనుకూలముగనున్నది. ఇందుకు దోడుగ, మన ప్రతినిధులు విదేశములలో ప్రబోధము గలిగించుచుండుట ఎంతయు లాభకరముగనున్నది. లజకల్ రాయిగారి ప్రయత్నముల మూలమున, మెలోసిగారి ద్వారా అమెరికా యునైటెడుస్టేట్సు సీనెటు సభవారి విదేశీ కార్యాలయ సంఘమునకు, హిందూ దేశ సమస్య విరివిగ దెలుపబడెను. ఈ సంఘము వారు, అంతర్జాతీయ సంఘముగూర్చి తమ నివేదికము సంపునపుడు, హిందూ దేశ సమస్య గూడ అందు శేర్పబడు నని, యూహించబడుచున్నది. ఐర్లెండు సమస్యయెడల సానుభూతి జూపుచున్న అమెరికనులు భారతీయోద్యమము యెడ గూడ సానుభూతి గనుకరచెదరని విశ్వసించవచ్చును. ఇది యటులుండ, బిసెంటు పార్టీ వారును, తిలకు పార్టీ వారును ఆంగ్ల దేశమునందు వేర్వేరు ప్రదేశములందు పునస్సంఘము, ప్రజలను మేల్కొల్పుచున్నారు. ఈ వారమునది ఇండియా పత్రికలో, తిలకుగారు స్కాట్లాండునగరమునను, వ పేలు మొదలగు వారు దక్షిణమునను ఉపన్యాసముల నొసగుచు, ఆంగ్ల ప్రజల నుద్బోధించుచున్నట్లు దెలుపబడినది. అక్టోబరు 20-వ తేదీవరకు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు వివిధ ప్రదేశములలో నీయడలచిన ఉపన్యాసపు కార్యక్రమము ప్రచురింపబడినది. బ్రదర్ హుడ్డు కాంగ్రెసుసభలో, లాయిసు బార్ని, హెడ్డరుసా, సెసిలు ప్రభువు మొదలగు వారలు ఉపన్యసించిరి. సభ నాలుగినములు జరిగెను. ఆ సభయందే, బిషివచంద్ర పాలు గారు సర్ హరీ బాప్టను గారికి, "నేటిపు" జాతులవిషయము గూర్చి, సమాధాన మొసగి, ఇండియా పత్రిక దెలిపియుట, సమావేశపు హర్షమునకును అభినందనములకును శాత్రులయిరి లేబరు నాయకు లగు హెన్డరుసను గా సభయందు పునస్సంఘము, భారత దేశమునకు స్వపరిపాలనము నొసగ వలసిన యావశ్యకతను నిరూపించిరి.

హిందూ దేశ సమస్య, ఆంగ్లదేశీయుల యొక్కయు తదితర దేశీయుల యొక్కయు దృష్టి నిలువ నాకర్షించుచుండ, భారతీయులు తమ మనోనిశ్చయమును స్వదేశమునం దెక్కుడు కట్టుదలతో వెల్లడించు చుండుట యవసర మని వేరుగ వక్కాణించ వసరము లేదు. కాంగ్రెసు సమావేశమే, జాతీయహృదయమును బయల్పరుపజాలియుండును. ఇట్టి సహోత్సాహ సమయమున, భారతదేశ శాయములను వెలిబుచ్చి, ప్రజలలో నూతనోత్సాహమును ప్రజ్వలించజేయు గల నాయకుడు, కాంగ్రెసు సభ కధ్యక్షులుగ నుండుట యవసరము. చిన్ననాటి నుండియు భారతజాత్యభ్యుదయమునే మనమునం దిడుకొని, అందుకొరకై తన జీవితము నందు కడు యిడుమిలబడి, వార్ధి కృషి చేయుచు గూడ విదేశీయులకు వెడలి సంతత శ్రమకు లోనగుచున్న లోక మాస్య తిలకు

మహామహుని నియామక మెల్లరకు సమ్మోదావహముగ నుండు ననుటకు వదియము లేదు. నిరుతివత్సరము తిలకు మహాశయుడు కాంగ్రెసు సభ కేకగ్రీవముగ నధ్యక్షుడుగ నెన్నికొనబడెను. కార్యవసరములచే వా రావదవి నంగీకరింప వీలుకలుగక పోయెను. కాని, దేశీయులకు వారిపైగల యవ్యాజ్యప్రేమను సూచించుట కిది చాలియుండును. తిలకుగారు సకాలము నకు హిందూ దేశమునకు చేరని యడల, సర్ శంకరన్ నాయరుగారి నెన్నికొనుట గూర్చి యాలోచించవలసి యున్నది. సర్ శంకరన్ నాయరుగారి ధైర్య శ్రేయముల గూర్చి గాని, దేశ సేవయెడల వారికి గల యనురాగము గూర్చి గాని, నిచట వివరింప వసరములేదు. కంబాబులో నవలంబించబడుచున్న వద్దతులకు తన యసమృతిజూపుటకై ఉన్న లోదోగ్ధకదఃకి రాజీనామా నిచ్చుట వలన, వారు దేశీయుల ప్రశంసకు మిగుల శాత్రులయిరనిన చాలును. కాని, సంస్కరణముల విషయమై వారియభిప్రాయ మెటులున్నదో బాగుగ తెలియదు. ఇదిగక ప్రభుత్వ కార్యములం దింతవరకు పాల్గొనిన వీరు, తమ యధ్యక్షకోపన్యాసములో వాటిని విమర్శించి, ప్రజలకు దెలియని రహస్యముల బయల్పరుచుట కంగీకరింతు రని లోచదు. వండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు, కంబాబుదేశపు కలవర మారంభమయిన నాటినుండియు మిగుల ప్రశంసాముగ దేశ సేవయొసగిరి. మాలవ్యాగారికి పిమ్మట, నెహ్రూగారే సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రజల గౌరవమునకు శాత్రులయి రనుటకు, ఆరాష్ట్రపు కాంగ్రెసు సంఘమువారు నెహ్రూగారి నేకగ్రీవముగ నధ్యక్షుడవడికి సూచించుటయే ముఖ్య నిదర్శనము. అందరి కన్నను, మాలవ్యాగారు హిందూదేశ ప్రజల ప్రేమా గౌరవముల కిప్పుడు పాత్రులగుచున్నారనుట స్పష్టము. దేశ నాయకు లందరును విదేశములలో సుచరించుచుండ, కంబాబుదేశస్థితి ఆంధ్రకార బంధురముగ నుండ, అధికారుల అనుగ్రహము నేమాత్రము పాటింపక కంబాబుదేశపు నిజస్థితిని ప్రపంచమున కెఱుకరచిన మహామహుడు, మాలవ్యాగారే గద. వెనుకటి వత్సరపు కాంగ్రెసు సభకు వారధ్యక్షులవహించినను, ఈసంవత్సరము గూడ వారు నియమించబడినచో వెగటుగ దోచజాలరు. కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షుల వహించ గల ప్రముఖు లింకను మరొకొందరు గలరు. వీరిలో నొకరి కొకరికి తారతమ్య మెంచుట చాలకష్టముగ నుండును.

కాంగ్రెసు సంఘము లుంచుచే, దేశకాలకరి స్థితులను గమనించి, దేశమునకు తగిన సందేశ మొసగి ప్రజల నుత్సాహపూర్ణుల చేయు గల నాయకుని అధ్యక్షునిగ నెన్నికొనుట భావ్యము. ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘమువారు చేకటి భానువారమున సభాధ్యక్షు నెన్నికొనుటకు సమావేశ మగుదురు. వీరు దేశావసరముల కనుగుణ్యముగ తమ ధర్మమును నిర్వహింతురు గాక యని, గోరుచున్నాము.

వృత్తాంతములు

మొయిల స్త్రీమరు:—ఈనెల 20 వ తేదీన బయలుదేరు డెల్టాస్టీరుమిద బొంబాయికుండి సీరుటపాటు పంపబడును.

వివర్జరము:—మినునాల్పూరు పట్టణమున వివర్జరము ప్రారంభమై కొంతకాలం చనిపోయిన కలకత్తా నుండి కంటి వార్త వచ్చినది.

బొంబాయి రాజధాని మేజిస్ట్రేటు:—ఆప్తము గారికి జబ్బుగానుండుటకే ప్రాంత ఆలివన్న గారు తాత్కాలికముగా నియమింపబడిరి.

మైసూరు రెసిడెంటు:— యా: కాబు గారు 1920-వ సంవత్సరము మార్చి నెలలో నెలపునైన వెల్లెడగుగాన బలో దారెసిడెంటు బాధ్యతగారు మైసూరు రెసిడెంటుగా వని చేసెదరు.

ద్రోహము:—దోహము చేసెనని లెప్టినెంటు ప్రభువు ప్రెజిలెంటు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు చేరము మోపెన. ఆతడు కలకత్తా మోక్షాద్దరుగా న్యాయమూర్తి రాంకినుగారు మద్రాసుని జామీనుమీద వదలిరి.

లైసెన్సు ఉన్న వారు తప్పక క్లిష్టవా రెవ్వరును బ్రిటిషు బంగారు నాణెములను ఈ 1 వ తేదీనుండియు సింహళ ద్వీపములోనికి బంకువదని కొలొంబో కాలోనియలు కార్యదస్త్రి ప్రకటించెను. కొలొంబో కస్టమస్ కలెక్టరు లైసెన్సులేనది అట్లు దిగుమతి చేయువారికి ఆటమానముల కక్షగా ని, యా. 1500 ల జరిమానాగాని రెండుడుగాని విధింపబడును.

పిచ్చిపట్టు:—కలకత్తా నగరమున ధర్మతోలా దిష్టి దోస్తుమాపును కొట్టిక మా:బుక్కప్పకు పిచ్చిపట్టిన ట్టుద్యోగులు కలచి ఆమెకు చెరసాలనుండి విడుదలచేసి వైద్యకాల యందుకుట ప్రశ్న చేసిరి. ఆమెకు చెరసాలనుండి వైద్య కాలకు గొనిపోవ వెలకి తీయగ చేతమె ఒక సార్వెంటు (పాక్సా తుర్ని) కలవై యిటుక రాయి విసరె. ఆరకి గాయము పడినది. మరియొక సార్వెంటు రాగా ఆరకినిగూడ ఆమె కొట్టెను. ఎటులనో ఆమెను కద్రముగా భవనీపూరు వైద్యకాలకు గొనిపోయిరి.

సంధిపుక్కినములు:—లెండుగూరు రెసిడెన్సీలో దీకం బరునెలలో సంధి పుక్కినములను జరుపుటకుగూర్చి రెసిడెంటు కాబుగారి ఆన్యక్షతక్రింద పుద్యోగులును ప్రజలును (తక్కి యెలుకు విదేశీయులును) ఈనెల 16 వ తేదీ వధ్యాన్నాన సమావేశమై ఆలోచించిరి. ఇండియా కొంతకాలమునకు సంధి పుక్కినముల సంఘమువారు ప్రాసిన లేఖలను కాబుగారు చదివిరి. ఇండియా దొరకనమునా గొనిండు ధనమును బట్టి విసేదములు జరుపబడునని వదిలిరి. బూప్తురుగారి ఆన్యక్షతక్రింద నొక సంఘ మేర్పఱుపబడినది. కాబుగారు రు 500 ను రావునాదరు ఆజ్ఞాసామి మొదలగువారు రు 500 లును విరాళ మొసంగిరి.

ధర్మా మోహరముకేసు:—ధర్మాలో మోహరము ఉత్సరము చావబళాన ప్రక్కనుండి పోవుకప్పుకు కొంత మంది మహమ్మదీయులు కూర్చు నైయుట, సామూధర్మక ధటులను ఎరించిరి. తదంతంజు కొప్పులో ఫిర్యాదుచేయగా కొంతమంది మహమ్మదీయ నాయకు లధికారులను సందర్శించి రాజీనామా చేసికొనుటకు ఆమరులింప వలయుననిరి. అంతట వెదనధ జరిగెను. సభకు పోలిక మూపించెండెంటు వైదిక రక్షకధటుల యజమాని, సిటీ నూపించెండెంటు, ధర్మా సవాలుగారును మరొకొంతమంది హిందూమహ్మదీయ నాయకులును సభ కేసిరి. మద్రాసును దెబ్బలు తగిలిన పోలీసువారికి నూరురూపాయలను, తుళాను నిధికి నూరు రూపాయలను ఇచ్చుకొన వలసినదని సభ వారు తీర్పుచెప్పిరి. అంతయొక మద్రాసుల తరపున ఉత్సరకారము తమూ పున గోరుకొన వలయునని గూడ విధింపబడిన తదంతరము సిటీ నూపించెండెంటునా యాజమాన్యమున 15 వ తేదీ నొకసభ జరుపబడెను. ఆ సమయమున మహమ్మదీయ నాయకులు మక్కా పస గోరి యా. 2050 ల జరిమానాను చెల్లించిరి.

శ్రీధన్వంత్రీ జయంతి.

(౧)

ఆయుర్వేద మేల కావలయును ?

ఈ నెల 16 వ తేది సాంకలము చెన్నపట్టణము గోవిందస్వామియగారి పాఠశాలలోని సాంకల్య మహాశయి ఆయుర్వేద ప్రచారముగూర్చి విచారించుటకై దివాన్ బహద్రుల కలవల కల్లెక్ ట్రేస్టి గారి యాధిపత్యముక్రింద సుకమహాసభ జరిగినది. ఆంధ్రవత్తికాధిపతులగు నాగేశ్వరరావు పంతులు, మోక్షార్థ వకీలు చల్లా గురుస్వామి శ్రేష్టి, సి. సెల్యూరాజు మొదలయిన మున్నగు సభ్యులు ఆంధ్ర మార్వాడీ, ద్రవిడ ప్రముఖులచే సభ నలంకరింపబడినది.

ప్రథమమున, వైద్యవత్తిక పండిత గోపాలాచార్యులు గారు కళ్యాణక్షేత్రములను బ్రేక్షణ్ శ్రేష్టిగారు సభాధిపత్యము వహించి కార్యక్రమమును ప్రారంభించిరి. శ్రీ కల్లెక్ ట్రేస్టిగారు సభ్యుల కరతాశీర్వాదము ప్రాసించుచు సభాధిపత్యము వహించి దేశభక్తి ఆయుర్వేదాభిమానమును నూచించు గంభీరమైన సవస్థాగమమునరి.

సభాధ్యక్షుల ఉపన్యాసము.

మహాశయి! మనదేశమిప్పుడు మాతస్మానామతో నుగులాడుచున్నది. రాజకీయ సమస్యలేగాక, సాంఘిక ధార్మిక, వైద్య విషయములను కూడ మనము విచారణచేసి పరిష్కరింపవలసియున్నది. ఆయుర్వేద శాస్త్రమును, ఆభ్యాసమునుగూర్చి కొంతకాలము నుండియు తీవ్రమైన చర్చ జరుగుచున్నది. తేలియ వైద్యవిధానములను శాస్త్రీయముగా నడుపు విషయమై ఇండియా గవర్నమెంటువారు స్థానిక ప్రభుత్వముల ఆధిపత్యముల నడిగిరి. వీరి ఆధిపత్యము లింకను బహిరంగము కాతేను. సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు మాత్రము తమ ఆధిపత్యము నిలుక దెల్పియున్నారు:—

ఆయుర్వేద శాస్త్రాధ్యయన సాధ్యము చేసిన విషయమునకును నిర్లక్ష్యము చేయుచున్నది. వీరినిధాంతములు బహు అశాస్త్రీయములు...వీరియందు ప్రజలకు విశ్వాసము లేక. మిక్కిలి తక్కువ మూల్యమును పుచ్చుకొనుటవలననే యావైద్యము కొంతకాల ప్రజామోక్షమునబడయుచున్నది. అతిథిగా వైద్యము చేయు గవర్నమెంటు వైద్యాలయములకు విశ్వకొలుకు పోవు సోకులను బట్టియే పాశ్చాత్య వైద్యమును జరుగుచున్నందున వైద్యులను స్పష్టపరుచున్నది. అశాస్త్రీయమైన తేలియ వైద్య విధానములను ప్రాత్యూహ కణములయొ, దానికి ద్రవ్యరహితము చేయుటయు, అక్రమము. తేలియ యొక్క ద్రవ్యమును దుర్వినియోగము చేసి నట్లగును.

మన ఆయుర్వేదము యుగాంతర మలనై నింతకన్న అక్రమమును అభ్యుదయనగు వోమను ఆలోచింపబడలేదు. గవర్నమెంటు వారు తమ దుర్వినియోగమును వదులుకొని ఈ వైద్యవత్తికలను విశ్వము చేయింపవలసి యున్నది. ఆయుర్వేదము జనాభిరామమైనవిద్య క్రమప్రయోగ్య పుట్టుకకు 3000వేలవలె పూర్వమే ప్రారంభమైనది. చరక, శుక్రములు క్రీ.శ. 8-వ శతాబ్దమున అరివిత్తులలోని భాషాంతరము చేయబడినవి. 17-వ శతాబ్దము ప్రాంతమున లాటిన్ లోనికి మార్చబడినవి. ప్రాచీన విధానమయే కాదు. ఇది ప్రజల అనురాగము నకును పాత్రమైయున్నది. ఇదిచవుకయైంది గనుక విశేషమైన వ్యాప్తి కలిగియున్నది. కాని గుణములుబట్టి కాదు అది అత్యంత ప్రజాప్రేమదాయక. ఇదిచవుకయైంది గనుక సే యిత్రలకు అనుకూలమైనదని మానవము. హిందూదేశముల చాల వీరవారు. గర్భద్రాక్షణ. వీరి ప్రజలకు పుష్టిమొందికాదు. సమయోగ్యతలయిననలేవు. వెలగల ఔషధములకును భోజనమునకును వారికి కత్తిలేను. పాశ్చాత్య ఔషధములు మనదేశపు స్థితిగతులకు తగియుండలేదని చాలమంది చెప్పియున్నారు. ఆయుర్వేదము అశాస్త్రీయమయినదని చెప్పకు అభావమును నూచించుచున్నది.

ఆయుర్వేదమును గూర్చి ఫిలడెల్ఫియా వాసులగు డాక్టరు స్ట్రాంగు గారును ప్రాథమిక విల్సను గారును, విశేషము జ్ఞాపించి యున్నారు. మన ప్రాచీనగ్రంథములలో శస్త్ర సంబంధమును పసియుట్లు 170 కి వైగా విలంపబడియున్నది. ఇండియా దొరికినవారికి సర్వము జనరలుగా నుండిన సర్ పాథెలోని గారు సర్వము పాశ్చాత్యవైద్యమునకే యున్నదని మహాశయి ప్రయుగాదనియు, తేలిదేశమున నివసించి యున్నవారు సంపాదించినకొలది వైద్యుల, హాకీముల

వైద్యవత్తికల మిక్కిలి యుక్తులమైన వరు సమృద్ధము కలుగుచున్నదనియు, నిపుడు శ్రాత్రులగుటకు కనిపెట్టితిమని పాశ్చాత్యులు చెప్పియున్న విషయములలో చాలభాగము హిందూదేశముల ప్రాచీనతల దెలిసియే యుండిన మనియు, చెప్పియున్నారు. ఆయుర్వేదమును ఖండించు వాదనములు, రాయల్, క్యాసిల్ పుక్, వైజుమన్ను గు మహావిద్వాంసుల యభిప్రాయముల ముందు నికపయోగము లగుచున్నది. మన శ్రుతివైద్యమునా రిపండితుల యభిప్రాయములను ప్రసాది, ఆయుర్వేదమును వ్యాంతులకు మిక్కిలి సుతావకరమైన విషయము. అనరవిలు రంగాచార్యులుగారు చెప్పి పు కానన సభలో విచారణకు తెచ్చిన విషయమును దొరికినవారు నిరాకరించివారు. ఇతేవిధమున బంగాళారాజధాని శ్రుతి వైద్యము వార డాక్టరు సిలక్తు సర్కారు గారి సలహానై తేలియవైద్యమును సహాయము చేయ నిరాకరించివారు. వీరిట్లుచేయుట వ్యాధియగు తేను. ఆ పుట్టిల్లు ప్రభువుగారు మార్చి 20 "కొను ఇక్ష్వాక్యులు" ప్రారంభోత్సవము నులు పును, నెమ్మ, వ.దల యేండ్లకు పూర్వము చేసినవిషయములే యిప్పుడు జరుగుచున్న వనియు, శ్రాత్రుగా తెచ్చిపెట్టిన తేమియు తేమియు, చెప్పియున్నారు. అవునకు టీకాలు పొడిచి తీసినవారు టీకాలు చేయుటకై యుపయోగించు చుండిన భవ్యులకి యను మహావైద్యులను చెప్పియున్నారు ఇట్టి మహావీరుని జయోత్సవమునే మనము జరుపుచున్నాము. పిర్మటు మన గవర్నరు కల్లింగుడవే ప్రభువుగారు బొంబాయిలో గవర్నరుగా నుండినపుడు తేలియ వైద్యాభివృద్ధి విషయమున మాషిన సాకథూరికై క్లాఫుండి తమ యువ వ్యాధియు నిలు ముగించిరి. —మహాశయి! మనదేశము వైద్యవత్తిక పండిత గోపాలాచార్యుల వారి, ఆయుర్వేద వైద్యాభివృద్ధికై నిరంతర పరిశ్రమ చేయుచున్నారు. గోపాలాచార్యులవారు తమ ద్రవ్యమును తమ కృతని తమ భావమును సర్వమును జాభివృద్ధికై ఆయుర్వేదాభివృద్ధికై వినియోగించుచున్నారు. వీరు తేలియ కొన్నిసార్లు అమూల్యమయిన సేవకు ముమ్మలము కృతజ్ఞులము. (కరతాశీర్వాదము)

గురుస్వామి శ్రేష్టిగారు.

గవర్నమెంటువారు ఆయుర్వేదము యూనానైద్యములకంటె ఎక్కువించిరి కృతిరేఖావహము ఖండించుచు, చెప్పి పు మునిసిపాల్టీవారు, ఆయుర్వేద కళాశాలల మంజూరుచేసిన ద్రవ్యరహితము విషయము మునిసిపాల్టీ వారికిని గవర్నమెంటు వారికిని మధ్యకగవర్నమహామని వివరించిరి. మాతరాజ్యాంగ సంస్కరణములు అయిపోయినవి స్థానిక ప్రభుత్వ విషయములు తేలియ మగ్రులసాలము క్రిందకు వచ్చినపుడైతే మన ఆయుర్వేద యూనానైద్యములకు తగినప్రాత్యూహ కలుగుననియు వీరి నిమిత్తమై తాముచేయవలసిన కృషిచేయుచు మియు చెప్పిరి.

డాక్టరు అచంట లక్ష్మీకృతి గారు.

మెడికల్ రిజిస్ట్రేషన్ అక్టోబరు ఆమోదించిన వారిలో శేషోదయ. ఈకాసము ఆయుర్వేదవైద్యమునకు అవకాశమేమియు చేయదని ఆ పుట్టిలో చెప్పిరి. కాని, డాక్టరు, కృష్ణస్వామియగారువై వీరు దెచ్చిన అభియోగమే ఆయుర్వేదమును శ్రీ క్లిప్తమును సుదేశము కలిగియున్నట్లు చూపుచున్నది. ఆయుర్వేద వైద్యులకు సుఖమునకు అపకారముని గవర్నమెంటుయొక్క, అంగలై కులయొక్క, అభిప్రాయముగా తోచుచున్నది ఏకవైద్య విధానమైనది మంచిదా, ముందికాదామను నిర్ణయము అపరీక్షింపవలసింది చేయుచికిని ఫలితముబట్టియే నిర్ణయము కావలయును. ఈ ఫలితముబట్టి ఆయుర్వేదము ఆ పాశ్చాత్యవైద్యమున కేమాత్రము తీసిపోదు. అభావ సోకతము వారిలోనే కాదు. పాశ్చాత్యవైద్యులలోను గలదు. ఆయుర్వేద వైద్యులలోను గలదు. అహు వ్యాధులకు మూలవిషయముగా విభజింపవచ్చును. ఒకటి ఔషధ మేమియు లేకయే తమకు వ్యాధులు. రుద్రుడి మందునిచ్చియెడల నయమగునని. మూడవది తుదరంది. మొదటికరగతి వ్యాధులకు అహు విహారములే చికిత్స. ఈ రెండును తేలియలగు ఆయుర్వేద వైద్యులకు దెలిసి నట్లు చికిత్సములకు తెలియకాలపు. రుద్రుడికరగతి వ్యాధులలో మధ్యపుజ్వరము, కీళ్ల నొప్పులు, ఉబ్బరము, సవాము, కేర, చున్నగునవి ఈవ్యాధులకు తేలియవైద్యులే బాగుగ చికిత్సను చేయగలుగుచున్నారు. సమర్థులగు వైద్యులు ఆయుర్వేద వైద్యులయినను సమయైన చికిత్సను చేయగలరు. ఆయుర్వేద మయ్యునికి మంచి సామర్థ్యమున్నదట నిశ్చయము. తేలియెడల సాధారణముగా తుదరని వ్యాధులు గల

వారిలోడనే వీల మన మయ్యాలయములు నిండియుండవలయును. చాలకాలము నేను మధ్యజ్వరములకు క్వయనాగన్న మంచిమందు లేదని అనుకొనుచుంటిరి. కాని క్వయనాగలన గలగు చెదిలో గింగురు మునుట ఆకలిలేకపోవుట మున్నగు చెమగుణము లేమియు లేకయే తేలియమయ్యులను చికిత్స చేయగలరని స్వామిభవమునుబట్టి తెలిసింది. ఇక మూసవకము వ్యాధులనుగూర్చి యిట్టి సభలలో చర్చింపవలయుటయే మేము. ఇందుభయపడుటల వయ్యులును సమమే. ఇటీవల కొంతకాలమునుండియు నేను ఆయుర్వేదాధ్యయనములోగులకు వాడుచున్నాను. ఈయనలవలన నాయుద్ధవరమృత వారికి చాల గుణముకలిగినది. ఇది పుచ్చుకొనుటకు అనుకూలమైనది. చాల చాక. మొదల ముదిచ్చి పంపరమృత. అదిగాక, చికిత్సకు ప్రగతికి నాయులము మనదేశపు ద్రవ్యము పోవుట మానినది కదా యని నా కధికమైన సంతోషము కలుగుచున్నది.

ఆ. నారాయణరావు గారు

మన రాజధానియందు కడపిన సువర్ణపు వైద్యాలయముల వృత్తాంతము బట్టి 700 వైగా వైద్యాలయములుండినవి. 1200 లకువైగా వైద్యులండివారు. ఇందుదాదాపు 10 లక్షల జనులకు ఔషధసహాయము చేయబడినది. ఈ వైద్యులకు మన రాజధానియందలి 4 కోట్ల వై సంత్యుల జనులయినను పది చూచియెడల 84 తేల వై సంత్యుల జనులకు సుగ్రావ వైద్యుల లభించుచున్నాడు. ఈ వైద్యసహాయము అత్యున్నము. 1917లో వైద్యాలయములకు గాను 82,25,439 రూపాయల వ్యయమైనది ఇందులో నూటికి 42.20 వంతులు జీతముల క్రిందను, 12.50 వంతుల కట్టవలయుటను, 14.99 వంతులు చిల్లర ఖర్చులకును 18.9 వంతులు మందులకును వ్యయమైనది. ఈజీతముల సామ్యులో విశేషభాగము విశోషియమలకే పోవుచున్నది. మొత్తమున నొక్కొక్క రోగికి దినమునకు రు 0.5-1 లు వ్యయమగుచున్నది. నాగులొట్ట వైసంత్యులరాష్ట్రమున కంతకు రోగ వైద్యాలయము మామే కలకు. ఇంకెవరు బోధకులు అంగమున జరుగుచున్నది. వచ్చినవారికి వోలు దొరకును. 2000 దశభాగముల వచ్చియుండెను 300 మాత్రము ముఖ్యము తక్కినవి నిరాకరింపబడినవి. ఈవిషయముబట్టియు వైద్య సహాయము అల్పమని కనుపడుచున్నది. జనమయముల సంఖ్యనుబట్టియు మన ఆంగ్లస్థితి వెల్లడియగుచున్నది. అనంత పురము మండలమున వేయిటికి 82.8 జనములు, 85.1 మ రణములు, కడపలో 24.5 జనములు 23.6 మరణములు, బల్లారిలో 81.1 జనములు 45.8 మరణములు, బ.దరు నిస్త్రిలో 23.8 జనములు 45 మరణములు, బెజవాడలో 83.7 జనములు 43.2 మరణములు కనుపడుచున్నది. లక్షల కొలది జనము చాలిచాలి భోజనములకు అశాస్త్రీయ భోజనము వలన, రక్తవిరేచములు అజీర్ణరేచములు నిస్సారము మున్నగువ్యాధుల మూలమున చనిపోవుచున్నారు. మనదేశపు చాల వీరదేశము. భోజనముకే ప్రవృత్తి చేయ. ఇట్టి సువర్ణమున మిక్కిలి చవుకయైన ఆయుర్వేద వైద్యమునకును నుపకారము కలుగగలదు. ఆయుర్వేదము తేలియవైద్యము ప్రజలవిశ్వాసమునకు పాత్రమైనది. ఒకచెన్న పులోనే జనరల్ ఆస్పత్రికియొ మందులు పుచ్చుకొనువారి సంఖ్య కన్న కల్లెక్ ట్రేస్టిగారి ఆయుర్వేద వైద్యాలయములలో దాదాపు రెండురెట్టికలుగా ఔషధసేవ చేయుచున్నారు. ఆయుర్వేద కళాశాలలోను, వేంకటరమణ వైద్యాలయములోను, కన్యకావరమేశ్వరీ వైద్యాలయములోను వేలకొలది రోగులు మందులు పుచ్చుకొనుచున్నారు.

కాని, శ్రవ్యకృషియు ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి అనుకూలముగ లేవు. రాష్ట్రాధికారులు చికిత్సముల. ప్రజయున్ను మన్నించుటలేదు. పదవ అనరవిలు కార్యుగాను, స్వతంత్రము గిప్పట్లుగాను కానసభలో నడిచిన సంతకులు ఖండించుచు, ఆయుర్వేదము సజీవమైనది గనుక నే యొకకాలము దీనించియున్నదనియు, పాశ్చాత్యవైద్యమునకు రాష్ట్రసహాయము డుట చేకనే వృద్ధియగుచున్నదనియు జీవశాస్త్రవియములు ననుసరించినమామకు మనస్థితి కల్పించబడి, సమానమగు పోటీయునునుపుడే యోగ్యతా యోగ్యులు నిర్ణయింపబడవలయుననియు, సెంక మహాద్యయము వైసను నిరాదరణచేర రాష్ట్రము చుప్పిచేత వచ్చుననియు నుడువును, గోపాలాచార్యులుగారింటి ఆయుర్వేద గ్రాహకారులు, కల్లెన్

శ్రీశ్రీ గారింటి వచనాదానము దాక్షుడు లక్ష్మీపతి గారింటి నివసించి కాలియానును, నాగేశ్వర రావు గారి వంటి పత్రికా ప్రచారమును నుండు శంకరజిత ఆయుర్యము నడిపిమై పట్టించి పరికిం.

వైద్యరాజు అవధానిగారు

ఆయుర్యవేదమును శుభశుభములు, వీరి యభివృద్ధికి ప్రజల దృష్టియు మారలయు నుండు నుడివి.

వైద్యరత్న గోపాలాచార్యులుగారు

వాక్సహాయమునామ్రమే కాక ద్రవ్యసహాయము విశేషముగ కావలసియున్నదనియు, తామీ శబ్దమున గావించిన ఆయుర్య ప్రచారమునకెల్ల కన్యకా పరమేశ్వరీ ధర్మకర్తరే కారణభూతులనియు, తమ కళాకాల విద్యార్థులలో మెక్కుడు ఎడింబరో యూనివర్సిటీలో గొప్పపరీక్షలనిచ్చి ఇండియన్ మెడికల్ సర్వీసులో చేర్చుకొనబడిరియు నుండువును ఆయుర్యదాభివృద్ధి కేరీయుల ప్రోత్సాహములనే నెరవేరవలయునని చెప్పిరి.

అగ్రానవాధి పతులను పుష్పమాలికాలంకృతులను గావించిరి. కృష్ణ తాళిపాదములలో సభ సమాప్తయ్యెను.

వాతావరణ స్థితి

1919 సం అక్టోబరు నెల 17 వ తేదీ శుక్రవారము.

Table with 6 columns: వర్షావధి, అవర్షింపు, అవర్షింపు, అవర్షింపు, అవర్షింపు, అవర్షింపు. Rows include temperature and rainfall data for various locations.

వాయుభారము విశేషప్రదేశమున కొంచెము తగ్గినది. వాయుస్థంభన లింకను తరచుగలవు వాయువులు తూర్పుదిశ మున ఉత్తరాభిముఖములగు పడమటి తీరమున ప్రాగావ్రి దక్షిణములలో నీచునున్నవి. ఉష్ణస్థితియందలి మార్పులున్నాయి. అనగోరాత్రము బుష్ణస్థితి పాధారణస్థితిని మించియున్నది. శాయ్యస్థితి మొత్తముమీద హెచ్చుగానున్నది. ఆగ్నేయమున మబ్బు లధికమైనవి. సర్పాదులలో కప్పు వాన లింపుమించుటకు తురిచినవి. హాసాన్ మధురల సదుమ సభిక్షముగా తురిచినది.

ప్రాగుత్తర వర్షపు నూనము చాలవరకు బలపడినవి. ఎవ్వరు. బి. రాను ఆక్టింగు వాతావరణ కాస్త్రజ్ఞుడు.

మలయ చందనము

Advertisement for Malaya Chandana featuring a logo with a bird and text in Telugu.

స్థానికాది వార్తలు

మునిసిపల్ ఎన్నికలు: ముద్రాను కార్పొరేషన్ 2-వ డివిజన్ ఆఫ్ థర్డ్ గా నిజన నిర్ణయము ప్రకాశించి నది. సి. సి. రామస్వామయ్య గారు మామ ప్రాయము నున్నారు.

తంలివార్డుల ఆలస్యము: బొంబాయి నుండి లండనుకు పూర్తిరేఖ రైలుకోజు డిఫర్మర్స్ కోజు లండను నుండి బొంబాయికి పూర్తిరేఖ ఒకకోజు డిఫర్మర్ రైలుకోజు.

ట్రైమినిల్లులు: అక్టోబరు 11-న తేదీ మొదలు మూడు నెలల ట్రైమినిల్లుల రేటు 100 కి రూ 98-2-0 అగు, తొమ్మిది, వందల నెలల ట్రైమినిల్లుల విషయమై ఏర్పాటి మార్పు చేయలేదని దొరకమునాగు తెలియజేయుచున్నారు.

శాంతిగ్రామ ప్రెసిడెంటు: పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, సర్ శంకరనాథుడు లోకమాన్య తిలక్, మోతీలాల్ నెహ్రూ, బాప్టిస్టు, హిందూ, పండిత మోతీలాల్ గార్ పేర్లకు వీరారు కాంగ్రెసువారు నూదించిరి.

ప్రారంభోత్సవము: పౌల్ ఇండియన్ రిస్పి పబ్లికేషన్ రిక్లంపాదముల తేవర్ల రాజగోపాల రావు. బి. ఏ. గారు పరమరాజు మూర్తిలాలాచార్యులనిర్వహించి 20 రు గృహమును ఆర్జునులయమున పెట్టిరి. తేదీ పాఠశాలలు 5-30 గంటలకు దివాన్ బహదూర్ సి. పరమరాజు నాయకులగు ఆరువారును తేరచెదరి.

కుశువుల అంటువ్యాధుల చట్టము: వైద్యులు ఆయుర్లో నుండు ప్రదేశములందు అంటువ్యాధులవల్ల కుశువులు చచ్చియెడల, వాటిని ఆయుర్ అధికారుల కేసు చేయవలె. ఆయుర్ అధికారి అంటువ్యాధివల్ల ఆయుర్ చచ్చినది అధికారుల పడియెడల, దానితోబాటుగానే కార్పొరేషనుకు గాని ప్రాప్తియగుటగాని అధికారుల కలదు.

గోక్షేత్రావకాశపుకార్మికుల రాత్రిపాఠశాల: పొరుగునను దివాన్ కోజు యాపాతాం విమర్శనై కత్తికాశుకు వాలంటీర్స్ ధనసహాయముకొరకై వచ్చెను. ఉదాహరణముగా రామమొగు (ప్రొఫెసర్). ఇతరవర్గాల వాస్తవ్యులు కాలికోవిషయమును కార్యదృక్ పంప్రకాశింతులు. యం. వి. రంగప్ప బి. ఎ. కార్యదృక్

వీడుకోల్పోయింది: మైసూరువాకి కాషీ శుభ ఎస్. రామచంద్రస్వామి, బి. ఏ. గారు తాతావిద్యార్థి శ్రీ శ్యాంకి మదగాడు ప్రాంతికి వీస్ కాషీ శుభగా నియమించి బడి మదరాసుకు వచ్చుచున్నాడు. పుష్కరింపుకొని తెం గురూకునగ్గిభావనీ. లక్ష్మణునిగారి లాక్ బాగ్ గాస్ వాసులలోడదిన శివారము సాయంకాలము వీడుకోల్పోయింది గావించి. దివాన్ బహదూర్ కే. సి. పుట్టన్న నెట్టిగారు డివిజన్. సి. బోను గారు మున్నగు ప్రముఖులు అధికారులు ఆ సభి కారులు వెళ్లులు కచ్చిరి. రామచంద్ర స్వామిగారు సన్మాన పత్రము స్వీకరించి సమావేశముగ బయలుదేరి పుట్టన్న నెట్టిగారు కూడ రామచంద్ర స్వామిగారిని గూర్చి ప్రశంసించిరి. ఉపాహారాంతరము జరిగింది సందర్భము లక్ష్మణునిగారు పంజాబు లిక్సోఫును నకు 200 రూపాయల విరాళ మొసంగిరి

కిలాఫాత్ దినము: నేటిదినము ఉదయమున చెన్నపురియందు మహమ్మదీయుల దుకాణము లన్నియు మూయబడి యుండుటయేగాక, హిందువులూడ తమ దుకాణములను మూసివెలిరి. జాగ్రత్తపుకలోను తిరుకల్ కేంద్ర, చింతాద్రిపేటలలోను, మైలాపూరు మొదలగు భాగములలోను, దాదాపుగ ఆంధ్రులు లేరు తెలుగువడలేరు. మహమ్మదీయులు, కొందరు హిందువులును ఉపవాస గ్రహము నవలంబించిరి. ఎట్టిగడవిద లింతవరకు జరుగలేదు. ప్రజలు తమ బాధ్యతలను గ్రహించి వర్తింతుచున్నారు. అధికారులు శాంతభావముతో మెలగుచున్నారు. నేటిసాయంకాలము నయద్రపు యొద్దన జరిగెడి మహాసభ మిగుల గంభీరముగ నుండుటయేగాక, హిందువులకు మహమ్మదీయులకును గల సఖ్యత కింకను దృఢరూపము నొసగునని, విశ్వసిత బహుచున్నది. ఆంధ్రదేశపు ప్రభుత్వమునకు, తుర్కీ సమస్యపరిష్కారముగూర్చి వీర్లు ముగియించక తప్పదు.

పంజాబు నిధి

(14-10-19) క్రకటింశిది 688-11-0 మద్ది పెంకటరంగయ్యగారు, బ్రాహ్మణ కోమాను 4-1-0 మొత్తము 687-12-0

క్రైస్తవ యువజనసంఘ సమావేశము: బోర్లకలూ దుగుగొని కేవలములలోకి పోయినవల ఆక్షేపణ అనమంజనముని సభవారు నిరసించిరి. లిండామూలో పాశ్చాత్యులకు కొట్టుట ఆక్రమముని తీర్మానించి. ఇండియానుండి బర్మాకు విడదీయ వలెనని యుద్ధవాసింపబడి తీర్మానము వీరి పోయెనని తెలియుచున్నది.

ఆంధ్రాను గారిశిఖ: 12-5-19-న తేదీ నేను పంజాబుకు వెళ్లినపుడు నన్ను బహిష్కరించుటకు గల కారణములను నాకు తెలియకపోయినను యిపుడు శుష్టమునది. నేను. పత్రికాపరిధిగా వెళ్లినందుకే నాకు నన్ను బహిష్కరించలేదు. నేనై చిక్కి ముగిసెళ్లి నను నూడ వారు బహిష్కరించియే యుందునని బహుశాబాగు యొద్ద ప్రజలు ప్రాకిరిని పోవలెనను పుత్రులములు జరుపబడి ప్రదేశము నేను చూడెంతనే నాకు శుష్టమైనదని ఆంధ్రానుగారు ప్రాసిరి.

బారువాబాలికా పాఠశాల

అయిదవ వార్షిక బహుమాన ప్రకాశన యీ నెల 12 వ తేదీని గంజాముజిల్లా బానవాపట్టణమున తాలూకా బోర్డు వైసుప్రెసిడెంటు శ్యామలతి రామరామచంద్రులుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. పాఠశాల ప్రకాశనం. బోర్డు వారు ధన సహాయము చేసిరి. ప్రముఖులు సభకు రచ్చిరి ప్రజలు 23 గురకు బాలికలకు బట్టలనిచ్చిరి. పేటయూరువారు మధురాదన పాడినతేద్ర పాత్రోగారు భవన నిర్మాణమునకు ధనసహాయము చేసెను. బోర్డు వారు రేపరవరకును గం గీతముకు వచ్చినది నేర్పు ఉపాధ్యాయుని తీరములకు భరించుటకు పావు లంగీకరించిరి. పుష్కరాధ్యాయులు నేర్పరితని వాకి మెప్పు కలుగునట్లు బాలికలు మార్చి ప్ర నాటకమును మనోహరముగా ప్రదర్శించిరి.

విద్యార్థుల కిక్ష: ద్వైక కాపసము క్రింద కీర్తింపబడిన విద్యార్థుల విషయముకు పరీక్షించుటకు ఏర్పరపబడిన సంఘమువారు తమనూనలకు దొరకమునాకి తెలిపిరి.

నిర్బంధప్రారంభవిధ్య: లాహోరనగరమున నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య నేర్పరచుటకు సకరపాలక సంఘమువారు నిర్ణయించి విద్యముల నన్నిటిని క్రకటింశి అధ్యంతరములన్న వారు 80 కోజులలోపు విద్యుత్తు వలెనని కోరిరి.

కాంధీ సభ: రంగూరు నగరమున ఏంవైర నాటక కాలలో సభను చేయవలెనది. ఆ కాలకాల యజమాని మహమ్మదీయుడైన ఆ ధనము లభింపలేదు. రెండు సభలు కక్షిణ యిండియావారికిని యిండియా వారందరికిని ఏర్పాటు చేయవలె. అయియొద్ద నన్ను యిగ్నావీరి ఆరణ్యలో సభ జరుపుటకు మరల నాలోపించిందని తెలియుచున్నది.

“సాహిత్య”

అయ్య, ఆంధ్రులకు దున్నర విద్యా వ్యాకరణము ప్రబలిండుటకై ఆంధ్రప్రెసిడెంటుగార్లు అను ముద్రకాలకు ములు, భారతీకావకేతన మకు విద్యాకాలకు, ఆంధ్ర పారిశాఖ ప్రాధానికు (గంధయందరి, భారతీ భండారము పుస్తక గారమును, “సాహిత్య” యు మన పత్రికకు స్థాపించి విజయనగరమున నుండి కొందరు మిత్రుల సహాయముతో పని చేయుచు “సాహిత్య” పత్రిక నిర్వహించు మాసాంతమున ప్రయింప ప్రారంభించుచున్నాడు. ఇది వెర్ల ప్రయత్నము. కేవలము రిక్కులమైన దేశీయతతో నేర్పాటు చేయబడినది. కావున విందుములముగా నాంధ్రదేశీయులకు ఆంధ్రేతర దేశీయులందును గల నామిత్రులకు నన్నరిన పెద్దలకు, నాభియులు నా కీర్తయన్నమును నడపుట కాధారముగా “సాహిత్య” పత్రికా నిర్వహణమున జేయుక యొనంగుటకై నివసయముగ ప్రార్థించుచున్నాడు. విజయనగరం, బుర్రా శేషగిరిరావు. “సాహిత్య” సంపాదకుడు.

దేశ తంత్రీవార్తలు

[వైటరు - ఏజన్సీ]

ఇంగ్లాండు

రైలువేపనివాండు.
మంత్రిని సందర్శించుట.

లండను, అక్టోబరు 14:—రైలువేపనివాండు దొరకని మువారు సమ్మెకట్టు విషయమై చేసికొనిన పరిష్కారమును గురించి కార్యనిర్వాహకులు నేడు ప్రధానమంత్రిని దర్శించి రాయబారులకు ప్రారంభించుటనుగించి చర్చించిరి. ఈ ధ్యేయములకు సంబంధించిన సమాచారమునుగించియు వ్యవహారమును పరిష్కరించుకొన నలయునని యుండిన ప్రీతినికరించి యు ధానుగుగారు నడిచి ఆందుకు వాడు తరు సంతకమును కృతజ్ఞతపరి.

నాకా కనివాండ్ర సమ్మెకట్టు.

మార్స్, అక్టోబరు 14:—నాకాకనివాండ్రు సమ్మె కట్టుటకుల 9 వేలమంది ప్రయాణికుల ప్రయాణము లాగి పోయెను. ఇంజనీరులు, సర్వేయరులు, వాయువార్తలు నడుపు వాండ్రు, డాక్టరులుకూడ పనిచేసిరి. ఇదివరకు పనిచేసినవారికి తిరిగి పని యిచ్చుకొందున ఇప్పుడు క్రొత్త వారందరు పనిచేయుకొనిరి.

విమాన ప్రయాణము

ఫ్యాంకు, అక్టోబరు 14:—పాటెలు ఆన వైమానికుడు మల్ జోరను పట్టణమునకు బయలుదేరిన.

అమెరికా

మోంటాగు వ్యవహారము

నెనేటరు లాడ్జిగారి ఆక్షేపణ

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 14:—మోంటాగు విషయమై సంక్షేపముగా నడుపుచున్నది నేడు నెనేటరు లాడ్జి గారు ప్రజలముగ నాక్షేపించి తూర్పుఖండమునందు జనాదు విజృంభించి లోకమున కంతకు ముప్పు కలిగించునని చెప్పిరి. ఫిలిప్పీన్ ద్వీపమున దమెరికావారు బలమైన నాకా దళము నుంచుచున్నది. లోక సభ్యులకు కాపాడుటకు ఆమె రికావారు ముందు యుద్ధము జరపవలసి కచ్చుక.

అమెరికాబియ్యము

లండను, అక్టోబరు 14:—ప్రెస్సుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది,—అమెరికా దక్షిణ భాగమునందు కుటుంబము కండించువారి సంఖ్య ప్రతినిధి యొకరు ఇంగ్లాండులో నున్నాడు. అమెరికా వారికి భిక్షకుల సరిపోగా తేలికములో 10 లక్షల టన్నుల బియ్యము మిగులనని వారు చెప్పిరి. 2 లక్షల టన్నుల బియ్యమును కొనికొందునని కచ్చుక అమెరికాకు తెలిపి.

మద్యా

లెట్టందు గవర్న మెంటు.

రిగాకట్టణమునకు నచ్చుట

లండను, అక్టోబరు 14:—లెట్టందు గవర్న మెంటు తిరిగిరిగాకట్టణమునకు నచ్చున వాడుడెగుల్లు ఆటలుపాగ నియ్యకుండ బాట్లకు రాష్ట్రములన్నియు కలిసికనిచేయుటకు వారు యత్నించుచున్నారు. అక్కడినిధిగారు లెట్టన్న వో యధార్థము తెలియుటలేక. కచ్చుక లెట్టందు గారు తమనే నలో రిగాకట్టణము నంతకు పట్టకొనియుండలేదు. సరికిదక్షిణ యమునం యన్న చేటలను మాత్రమే వాన పట్టకొనగలిగిరి. ఇప్పుడు వారి నక్కడినుండి తరిమివేసి.

బాల్టిమోరాష్ట్రములు; లెట్టందునీతి.

కోపనపాగన, అక్టోబరు 14:— 12 వ తేదీ నాటి ప్రజలకు ప్రకటనము: మిటాడికన వెట్టులు మరల ద్వైవా నదిని పాటుకలిగిరి. ఇప్పుడు నది ఎడమతీరము సరిగా కలిపాం తమలకు ఆక్రమించు కొనుచున్నారు. అన్నిచోట్లను గూడ నైనికు లతినిశేషముగ గోలబడుచున్నార ము:ప్రెస్సువారు నేమనలు కొనినవారు గవర్న మెంటు ఉద్వోగియును 10 వ తేదీన నుండినవేసిరి. కాని ప్రధానమంత్రియు, వ్యాయాకాభా కగ్రహియు నికలము రిగా కే తెలిసిరి కోర్టునుసందిరి జర్మకులు సంధి మరకుల ప్రకారము నడచుకొనరు గావున నింక జనరలు ప్రెస్సువారుగారి కోరిక నంగీకరించుటయే ముందినని వెట్టిపొ వత్రిలన్నియు వ్రాయు చున్నవి.

జర్మనీ

మార్షి వరాజయ కారణము.

బెర్లిన్, అక్టోబరు 14:—జర్మను యువరాజు మార్షి యుద్ధమును గూర్చి పేయజ్జీవీకండుచు వత్రిక లోక శ్రేణుల వ్రాసెను. నైనిక వాయుకుల తెలివి తక్కువలన గలిగిన మహాపరాజయ ముదియొక్కటియే. వారు నైనిక రికాష్ విజయమునొందుట కచ్చుకు 1914 వ సంవత్సరాంతమున నె యతనికి వికదయ్యెను. పిమ్మట నరకు ప్రాన్సుతో సంధిసా నరించుకొన గోరెను. యుద్ధమునందున రాజకీయసాయములు బాగుగ పనిచేయలేదనియు, అర్థిక రికాష్ ఇంగ్లాండుతో నొక యొడంబడిక నొందించు కొనవలసి యుండెననియు నరకు వ్రాయుచున్నాడు.

జర్మనుల ప్రయత్నములు.

బెర్లిన్, అక్టోబరు 14:—అధికారు లిట్లు చెప్పుచున్నా రు. బాల్టిమోరాష్ట్రములోనున్న నైనికులు చెప్పినమాట విస సంకున వారికాచార సావగ్రీ ఏమియు బోకుండ తేలుటలేదు. ఆచక్షుమండి మరలుచున్నవారికి మాత్ర మువార సావగ్రు లంపలడుచున్నవి. బాల్టిమోరాష్ట్రములకు ముఖ్యము గాని, జన్మపుటగాని మరయుగాని పోహడదని యుత్తర పీఠ బడినను. మందు పావగ్రీ లభించకుండగూడ కగిన యేర్పాటు లానరింపబడినవి. వాండరు గోల్డ్జ్ గారు 12 వ తేదీని జన రలు ఎలెరువార్డులు గానికి నేనాధికర్యము నొసగిరి. ఇంతలోనే బెర్లిన్ నకు వచ్చెదని తెలియుచున్నది.

చీరాల పురపాలక సంఘమువారి యసమ్మతి.

(మాప్రత్యేక విశేషము.)

చీరాల, అక్టోబరు 16:— చీరాల యూనియనుకు మ్యూన్సిపాలిటీగా మార్పుట కెరెరలేమి యాక్షేపణలకు తెలి పెదవో వాటిని తెలుపుకొనుట కింకనాము వారముల క్షుర ధి నీయుటలసిక దని చీరాల ప్రజలు గవర్న మెంటువారిని గారి రి. ఆక్షేపకవిజ్ఞాపన లిచ్చును తయారుగు చున్నవి. ఈ నాము వారములలో అధికారుల కంపలడగలవు. లోగడ యూనియ నుక కచ్చుకుకుగ నుండిన సి. ఆర్. వేంకటేశ్వర్లుగారి యాజ మాన్యముని నన్నటి దినము వెద్దంపొరంకనభ జరుపబడినను. యూనియనుకు మ్యూన్సిపాలిటీగా మార్పులదనియు, అట్లు మార్పుటకు తెలుపు కారణములు బాగులేవనియు, నూచనలు చాల అన్యాయముగ నున్నదనియు సభివారు తీర్మానించిరి. పాఠము తెలిపిన కారణములు చాల న్యాయ మగునందుటకు జూదు ప్రాతేఅధికారు లట్లు మార్పుట ప్రజల కిష్టములేదని యూరకుండెరి. ఏలయిచ్చుమలేనో ఆకారణములు విజ్ఞాపనలో తెలుపబడున. లాంఛనార్థముగా కొంతమంది ఎట్టివాక్యకరి మలేనవారలు చీరాలలో మ్యూన్సిపాలిటీని పెట్టు కలయుననియొందిరి. కాని అట్లుచేయుట ప్రమాదేమనకు కను కూలముగ నుండదు. మ్యూన్సిపాలిటీ పెట్టిగోరువారు ప్రభాభి న్నధికుం దంత అభిమానులు కలవారు కాదు. ఆయనకు పూరికా ధికారులు వారి మాటలను విని అందును గూర్చి యుత్తరభక్తు క్షురములను నడుపుచున్నారు. ప్రజల కిష్టములేక పోయినను బలకంతుగా దానినెలకొల్పు నెంచుచున్నారు.—కంత్రివార్త

కచ్చిమోతర ప్రాంతములసీతి

అక్టోబరు 16-వ తేదీ నాటి ప్రకటనము

కర్రామున కుత్తరమున సంతయు నెమ్మదిగ నున్నది. దోపిడిముకలు కొన్ని లోచిలో బయలుదేరిన వని తెలియు చున్నది. 12 వ తేదీని కొటలాలా, అదిభిజురా మహమ్మదు అక్కనలలో కొండలు దోపిడుల నొసరించిరి. రి-వ తేదీని మూంపు సమీపమున నిటీవల యుద్ధము జరిగిన చోటున కేగిన దళము ఆచట క్రువులు లేకుండుటవలన దెబ్బలు తగిలినవారి నానుగ్రుల కంపి మరలవచ్చిరి. మన విమానములు మిర్జా యర్ సమీపమున 200 మంది కొండవారిని జూచి వారిపొద బొంబులను మరఫిరంగులను ప్రయోగించినవి. చౌచనాను నులై మాకు ఖేరుల సమీపమున కొన్ని పోవించాళిరములనున్నవి. వారు శీత గ్రహము వచ్చులోకుల ఇండియాలోనికి రానెంచు చున్నారు. భోన్సుకు మహాదు క్రొత్తిరుల నెక్కుకొను చున్నారు. 20 గురు మాలిక్కుల నెమ్మకొని కాబూలున కంపి. తక్కినవారు ఎక్కులు బాగులేవని మరలిరి.

బెల్గాచిస్తానములో సంతయు నెమ్మదిగ నున్నది. సంవత్సరారంభములో నైన్యమును నిదవిపోయిన నైనికులు దండింబడి వారి స్థానే మరకొంతమంది నైనికులు నియమింప బడిరి. వారు దొంగిలించిన కుపాతులు మరల స్వాధీనము చేసి కొనబడిన.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు ఈనెల 18-వ తేదీ శనివారం రాత్రి బెజవాడలో

బొబ్బిలి యుద్ధనాటకమును

ప్రదర్శన మొనరింతురు.

రేట్లవివరం:—రు.2, 1-8-0, రు. 1, అ.8, అ. 4. (1839) కె. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

శ్రీ గోఖలే నాటకసభ — బ్రాహ్మణకోమారు. బావట్లలో ఈనెల 18-వ తేదీ శనివారము

సత్యవారిశ్చంద్రియము

రూపకనటనాశోమణి యగు బ్రహ్మకృష్ణ హాస్రసాద రావుగారు హరిశ్చంద్రుని పాత్రను భరింతురు.

బ్రహ్మాండం సుబ్బారావు, (వెసిడెంటు.

తణుకు డి॥ము॥ కోర్టులో

S. C. No. 535/05

నోటీసు.

వాది.—శ్రీరాజా పార్థసారధి అప్పారావు బహద్దర్ జమిందారుగారు.

ప్రతివాదులు.—సత్రీ గజా జగన్నాథం కరయరా.

పాటదారు:—తిప్పర్తి రత్నమ్మ.

పిటిషనరు.—రామ్మర్తి రామ్మారాయుడు కరయరాలు.

ఈ వెంటరులో పిటిషనరుల వక్తురిక రద్దుకాలసిన దనిన్ని ఆస్తి తిరిగి పిటిషనరుల వక్తురిక కలసికదనిన్ని పిటి యకు వెట్టియున్నాడు. అందువలన పాటదారు తిప్పర్తి రత్న మ్మకు యెన్ని నోటీసులు జేయించినను తప్పించుకొనుచున్నది. వాయిదా 27-10-19. నామవాకోజాన పోజయి ఆక్షేపణలు వ్రాసే తెలుపుకొనియెడల యెన్నిన్నీగా వుత్తర్యము కాబడును. (1840)

T. Suryanarayana Rao, Pleader for Petitioner.

నెల్లూరు జిల్లా జడ్జికోర్టు.

వి. ఏ. నెం 337 రు 1919

డి. ఆర్. నెం 1842 రు 16-10-19

పిటిషనరులు:—1 వేంకటల పెదకొండయ్య, 2 చడ రాల పెదకుబ్బయ్య.

రిస్పాండెంట్లు:—అప్పన శ్రీనివాస రామానుజ చిర స్వామిలవారు కర్నూలు.

సింగరాయకొండ శ్రీలక్ష్మీ సరసియు స్వామివారి భక్తులందరి పక్షమునకు రిస్పాండిటులవై వావాచేయుట కను మతి నొసంగవలెనని పిటిషనరులు దరఖాస్తు వెట్టిరి. 8-11-19 వ తేదీని పగలు 11 గంటలవ దరఖాస్తు నివారణ జరిగెను. అందుకు ఆక్షేపణలు గలవారు ఆ నామ వ్యయముగా కోర్టుకు వచ్చి ఆక్షేపణలను తెలుపవలెనని యందుములముగా ప్రక టించడమైంది. 18-10-19 వ తేదీని ఈ వుత్తరవు మొనారు దస్కురులతో చేయబడినది.

వై. వేణుగోపాలశ్రేష్ఠి, జిల్లా జడ్జి.

(1842)

న.మ.క.ము

నచ్చనిది వాపీను పుచ్చుకొనెదము.

బంగారు, వెండి, రాళ్ళనగలు

ఉమిడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెని,

నగలవర్తకులు, మదరాసు.

నగలు నాణ్యముగాను, భూచీరీడకు సుయోగ భర లకు విక్రయించబడును. తయారన లేనివాటిని అతి కి ఘ్రముగా కాలతామసములేక తయారుచేసి ఇవ్వబడు న. ఒకసారి ఆర్డరుయిచ్చి నగలు తయారు చేసుకొన్న వారికే నమ్మకవిషయము తెలుసును. (1848)

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

కృష్ణా జిల్లా పట్టణ ప్రభుత్వము ఈ నెల 12 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరిగారు సంస్కరణములను గురించి 2 గంటలపాటు డిస్కోవర్షియముగా విన్నారు.

క్రొత్త గ్రంథాలయము:—దక్షిణ విజయనగరము వారు, తిరుత్తణికి సమీపమునందు కేలంజేరి గ్రామమున 'కృష్ణానిలయ' భాండారము స్థాపించబడి గ్రామస్థుల సహాయముచే జవహర్దముగా జరుగుచున్నది.

శ్రీకృష్ణరామ గ్రంథాలయము, విశాఖపట్నము:—ఈ గ్రంథాలయమువారు దసరావరక గ్రంథాలయమువారు 800 వుంటి గుడ్డి పేదలకు అన్న దానము చేయించినారు. ఇటువై ప్రతియేసమయమున కొంతమంది నిరుపేదలకు పైకీలిని జరిగించెదరని విధానమునకు సంకల్ప మునున్నది. —ఒక విలేఖరుడు

పుష్పకల్పకరణి:—బాపట్లబోర్డు ప్రాంతము స్థానికులు పట్టణ కంకణేశ్వరులకు సహాయముకొంద ధూర్జిప్రాది హిందూ మధ్యమ పాఠశాలలో పుష్పకల్పకరణి ఈ నెల 8వ తేదీని ప్రారంభి కబడినది కొటవారాయణ శాస్త్రిగారు కలుపబడ్డారుగా నున్నారు.

నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టు కాలనీ కమిటీ:—ఈ నెల 20 తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు నెల్లూరు జిల్లా కాలనీ కమిటీవారు బొమ్మలపాటి సభ ముగియదు. ఆలోచించబడు విషయములు: 1. డిస్కోవర్షియములో గవర్నరుగారు నెల్లూరుకు విచ్చేయు సమయమున కమిటీ తరపున ప్రతినిధి సంఘమును నియమించి కెల్లింగడకో ప్రభుత్వమునకు నివేదించవలసిన యోజనాను నిర్ణయించుట. 2. సంఘములో ఇటీవల భాగ్యదీన యువోగములను భర్తీచేయుట.

ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి సమాజము, జమిందార్ పురము:—ఇది 1918 వ వత్సరము స్థాపించబడినది. ఇందు డిప్యూటీ మేంబరులున్నారు. వీరు బంగారాజేశ్వరుడు దున్నప్పడికి, తమమాతృభావమునకు భక్తిభావము దాని నున్నతదిశలోకి దెచ్చుటకు దృఢము సంకల్పము కలిగి పుస్తకభాండారమును కట్టించిరి. దీనికి సహాయముగా వార్తాపత్రికలకు, కాంధీగ్రంథములకు మొదలగునవి వీరు తరచుచేయుచు యందు సాంకేతికములనాడి వారివలన వచ్చిన ప్రభుత్వము వైత కార్యములకు వినియోగించుచును, మండికార్యములకు తోడ్పాటు నొసంగుటయు కలదు. ఇట్టి యీ సమాజమును దినదినము ప్రవర్ధమానమునకు దెచ్చుచున్నది. సింహగిరిని పరమేశ్వరుడు రక్షించుగాక. —అంధాభిభూని.

సోమేశ్వర గ్రంథాలయము, కల్లూరు, ఒంగోలు తాలూకా:—ఈ గ్రంథాలయము 1913-14 తేదీని కొండలు విద్యార్థుల యొద్దలకు స్థాపించబడినది. పెద్దలు తమలో తాము కలహమును పెంచుకొని నియోజుల యెడ వైదికులు, వైదికుల యెడ నియోజులు విముఖులైయున్నను, విద్యార్థులు చేయదానికి వారధురాక యెవరికి కలుషమునకసహాయము వారు చేయుచున్నారు. చాలమంది చందాదారులుగా చేరినారు. కార్యదర్శియగు విద్యార్థులు తమవిద్యను గూర్చి యితరప్రజలకు లభ్యమైన కాలమున గ్రామమునంతట యందువారుకు టింగు టూరించెనురామయ్యగారి కేంద్రవికాసిరి. ఇప్పుడు గ్రంథాలయమున 3000 పుస్తకములుగలవు. శ్రీచెలిగిరి లత్తూరావుగారు తాము ప్రచురించిన కొన్ని గ్రంథములను వితముగా నిచ్చెదమని నుడిచిరి. —వెద్దిభట్ల రామచంద్రరావు, కార్యదర్శి.

అయితా బాలబోటుయ్య శ్రేష్ఠి గారి నిర్వాహము:—బాలబోటుయ్యగారి జన్మస్థానము కురిచేడు. వీరు 1878 వ సంవత్సరములో రూపాడు గ్రామమునందలి అయితా సుబ్బయ్యగారికి దత్త స్వీకారమునకు వెళ్లిరి. వెళ్లిన 20 సంవత్సరములకు తండ్రి సుబ్బయ్యగారు స్వర్గస్థులైరి. తరుపతి బాలబోటుయ్యగారు తండ్రిగారి భావ భావమే యెన్నియో ముక్తకార్యములు చేసిరి. వీరు స్వతంత్ర ప్రాధికారమునకు వచ్చిన కొన్నియేండ్లకు శ్రీ చంద్రమూర్తిస్వరస్వామి పేర నొక యాలయమును కట్టించిరి. నుమారు 25 సంవత్సరములనుండి యాలయమున

“దక్షిణ హిందూదేశమునుండి నేర్చుకొనవలసిన దెబ్బ”
నిన్న సాయంత్రముల గోల్కొండ మండలమున నర్తక ప్రసాద్ సర్వాధికారిగారి వీధియందు ఉపన్యసిందిరి. నర్తక ఎస్. శివస్వామయ్యగారు రగ్గాన సాధనకర్తలు వహించిరి. ఉపన్యసకుడు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు డైరెక్టర్ గారు 4 సంవత్సరములుండిరినియు, బెంగాల్ శాసన నిర్మాణసభయందు విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధి యనియు, లండనుయందు జరిగిన ఇంటర్నేషనల్ కాంగ్రెసు అఫ్ యూనివర్సిటీస్ నందుకొలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ వత్తుడు ఆహ్వానింపబడిరినియు చెప్పిరి.

ఉపన్యసము.
సర్వాధికారిగారి రిట్టపన్యసిందిరి. —నేను మూలమునమును చేయుచున్న ఒకవిధముగ యీ దూరప్రదేశమునకు సంతోషము కలిగించుచున్నది. ఈ రాజధానివాస వాకిల్లిన స్వాగతము నేమనవలెను. చెప్పి పురి జేకములు మన్ను తిన్న పాములవలె ఉత్సాహపరులగుట బెంగాలువారు చెప్పుకొనుట మిక్కిలి దోషము. బెంగాలువారు ఈ రాజధాని వారినిమాది నేర్చుకొనవలసిన విషయములనేకములు గలవు. పురాణకాలములనుండియు దక్షిణదేశమునకు, ఉత్తరదేశమునకు సంబంధము గలను దక్షిణదేశము రహస్యమైనదని పురాణములందున్నది. ఉత్తరదేశపు రాజపుత్రుడగు శ్రీరాముల వారరజ్యవాసమంతయు దక్షిణ దేశముననే కదా జరిగెను. రాజులు జయించిన వానరసేన పుట్టుభూమి యితేదా! రామానుజుడు, శంకరుడు దక్షిణ దేశపురైనను ఉత్తరమునకు వెళ్లి మరణమున మొనరించిరిగా. ఈవిధముగా ఉత్తరమునకును దక్షిణమునకును ఎడతెగని సంబంధము కలదు. తనవలనయులను నేను చూచినప్పుడు ఈ తేజస్వినాది విషయమున తగిన ప్రతిభ పుష్కలమున లేదని ఊహించితిరి. క్రస్తుతము విశ్వవిద్యాలయము వారి వీధియందును జరిగింపవలయు చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. తనవలనయులు పూర్వీకుల ఉన్నత శిల్పవిద్యనై పుణ్యమున తెలియజేయుటయెట్టి ఈ విషయమున తగిన పరిశోధన లాసర్వక మన పూర్వోన్నత్యము స్థాపిక మగును.

ఈతేజస్వ పాఠశాలలు బెంగాలుతేజస్వ పాఠశాలలకన్న అభివృద్ధి చెందియుండుట మిక్కిలి సంతోషకరమగు విషయము. కాస్త్రుతేజస్వలకు పట్టణముల నేకములుగలవు. శ్రీలక్ష్మి కళాశాలలనుండి అభివృద్ధి చెందుచున్నది. ప్రతికళాశాలయందును విద్యార్థులు ఉత్సాహముతో పాటు పడుచున్నారు. విద్య అభ్యసించుటకు అనేక సౌకర్యములు కలుగజేయవలయును. విద్యార్థులైతే తేజముయొక్క సంకలనము వృద్ధిజేయవలదు మదనములలో సభ ముగిసెను.

ఆత్మహత్య:—కలకత్తా నగరమున వారంగీ హామెలు నందున్న ఇరాన్ గారిని చూడవచ్చిన కర్మాగార యివాన్ గారిగదిలో తుపాకితో కాల్పుకొని ఆత్మహత్య గావించుకొనెనని తెలియుచున్నది.

దీనివల్ల మహాత్మ్యము:—యశ్రహస్వగ్రంథము గొట్టములను చాల తిట్టుకొని నుండుటచే దీనివల్ల ఉత్సాహమును విద్యార్థులైరి అందజేయవలసి మన బొందాయె ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీవారు ప్రకటించిరి. వారికి రావలసిన సాయములను నరులను నెలలోనూడ వచ్చునని తోచును. కాన దీనివలన నెలలో సంధికర్తకుల సంకల్పమున గూడ వారు కత్తి నందజేయవలసి.

జరుగుచున్నది. ఇప్పటికి నుమారు 80 వేల రూపాయలు వ్యయమైనది. పది యింకా పూర్తికాలేను 10 వేల రూపాయలు వ్యయముతో అలయప్రతిష్ఠ రథము చేయించిరి. కొన్ని రేటాకములను కొన్ని బావులను క్రయించిరి. గొప్పవసమును చేయించిరి. బీదబ్రాహ్మణోత్తములకు పసమునాది వివాహములకు చేయించిరి. తారాచంద్రియము సావిత్రి మొదలగు కొన్ని గ్రంథములను తేటతెలుగున వ్రాయించి కొన్ని వేల క్రతుల నచ్చొందించి పేరారాజమైన పుస్తకదానము చేసిరి. కొందరికి భూదానముచ్చిరి. ముగ్ధ దానము గోదానము మొదలైన వన్నెయొచ్చెనని. ఇంతేగాక మహాత్మాచేతరచేప్పీడింపబడుచున్న బీదజనుల కెందరికో అన్నదానమును చేసిరి. కర్నూలుజిల్లా బోర్డుమెంబరుగ నుండిరి. వీరికి సంతానములేదు. సంవత్సరము క్రింద వీరిభార్య స్వర్గస్థురాలైనది. ఇతరులెరు భర్తకార్యమును చేసినకు వీరి దృఢ్యమందు కొంతవత్సర కలిగియె యుండును. ఈ భర్తాత్మ్యము నెలనుండి సంజావ్యాసచే పీడింపబడి తరలోకమునుగూర్చి కెల్లి నందు కలము వింతలుచున్నాను. —ఒక విలేఖరుడు.

సంధికర్తములు-అంతర్జాతీయ సంబంధములు
నిన్న సాయంత్రముల వై. యం. సి. ఎ. భవనము గా. తరలెందు ఇ. యం. మెక్స్ ముల్ గారు “సంధికర్తములు-అంతర్జాతీయ సంబంధములు” విషయము ఉపన్యసిందిరి. గా. వ్యాయముగ్గి కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు రగ్గాన సాధనకర్తలు వహించిరి సభాభవనయంతయు ప్రేక్షకులతో నిండియుండెను. అనేకమంది శ్రీమహాదేవ సభకు విజయ మొనర్పిరి.

ఉపన్యసము.
గా. మెక్స్ ముల్ గారి ట్టువన్యసిందిరి:—యభ్యుత్థాన సంద్ధి జరిగిపెట్టుట యూరపురదేశము ఉన్నది విషయము నేటిదినునా నేను ఉపన్యసించెదను. యుద్ధము అంతరించింది. ఉధయతములవారును రాజదీనికొని సంధికర్తముల నంగీకరించిరి. ఇంగ్లను కొన్ని ప్రదేశములందు సంగ్రామము జరుగుచున్నది. యుద్ధము చేయవలెనను ఉత్సాహమును క్రొత్తమును జనులకు వదలలేదు. ఆ యిదు సంవత్సరములు జరిగిన యుద్ధపురలను నింగ్లను అనభవించుచున్నాము. కొన్ని ప్రదేశములు అల్లకల్లోలములపాలగుట ఆశ్చర్యకరముకాదు. దేశము నందును పద్ధతులన్నియు మారింది. అంతరాతీయ వర్తకమున కనేక అంశములు సంధినిందింది. ఈ యుద్ధము సుఖములను, తేజములను కలగించు చేసింది.

విక్రమచంద్రివారు భర్తాపాపమునకై యుద్ధమొనర్చి ఇటలి యమేనియా వారు మాత్రము స్వలాభమునకు మాత్రము యుద్ధమొనర్చి.

సంధికర్తవా రనేకవిధమునకు స్వలను పరమములందలకు. జాతీయత యనగా ఒక ప్రేరంభమున నుండుట. ప్రతి జాతి వారికిని వేరు రాజ్యముండవలెను. రాజ్యముల వాదుల నిర్ధారణ మొనర్చునపుడు యీ విషయమును గమనింపవలెను. రెండుజాతులవారు ఒకటే రాజ్యమున నుండరాదు. ఇటు చేయుట కష్టము. క్రస్తుతము అర్థిక భూగోళ చారిత్రిక విషయములపట్టి రాజ్యపురాదులు నిర్ణయింప బడుచున్నది. పోలెంను విషయమున వాడును ఏపరమము ఎంతయో కష్టము.

వావా జాతుల సమ్మేళన మున్నయెడల మిక్కిలి ఉపయోగకరము. ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారు ఇట్టి సమ్మేళనముండ విలయునను దృఢాభిప్రాయము గలవారు. ఈ విషయమున భిన్నాభిప్రాయము గలవారందరు విల్సనుగారికి ఆదు చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి సమ్మేళన మొకటి స్థాపించబడిన చిన్న రాజ్యములకు మిక్కిలి సహాయకరముగా నుండును.

ఆగ్రానవాదపతిగారు ఉపన్యసకునికి ప్రేక్షకులపక్షమున వందన మొనరిరి. ఆగ్రానవాదపతికి వందన నమరపై ణముతో ఈసభ ముగిసింది.

The Municipal Committee of Lahore at its General Committee Meeting held on the 27th September 1919 proposed that provision of part 2 of Punjab Compulsory Primary Education Act No. 7 of 1919 be introduced within the area of Lahore Municipality. A notice as required under the provisions of the act has been issued asking all persons likely to be affected thereby to send their objections in writing to the Secretary, Lahore Municipal Committee within 30 days from the date of the notice. Along with the notification paragraph 2 of the act relating to the duties of parents to send boys to school, reasonable excuses for non attendance, school accommodation equipment and staff, remission of fee, penalty for neglect by parent, unlawful employment of boys, etc., are also published.

మహారాష్ట్ర అందు సదరక్షమరాట రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)
నో టీ సు (1831)

బేరీక్ బ్రిడ్జి నుండి మింజూరికి హేవునట్టి నె: 9 రు డౌన్ బెడవాడ స్వాసంజరు బండియొక్క కాలవరిమితి 1919 వ ఫం||రం అక్టోబరు నెల 21 వ తేదీ మొదలుకొని ఈ క్రింద కనువరచబడిన ప్రకారము స్వల్పముగా మారును.

Table with 3 columns: Station (Station Name), Distance from Beirak Bridge (Distance from Beirak Bridge), and Distance from Minjori (Distance from Minjori). Rows include Beirak Bridge, Kothur, Peth, Chandiyar, Thiruvallur, and Minjori.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Railway Strike Settlement.

Genuine Desire on Both Sides.

LONDON, October 16. In accordance with the strike settlement, the railway men's executive to-day interviewed the premier regarding the resumption of negotiations, after which Mr. Thomas expressed pleasure with the prevailing spirit, atmosphere of the meeting and genuine desire on both sides to effect a settlement.

Russia

The Baltic Provinces.

Position in Lettland.

Germans Cannot be Trusted.

LONDON, October 16. COPENHAGEN:—A Lettish "communiqué" dated the 12th instant, says the Lettish have succeeded in recrossing the Dyvina in the direction of Mitau, and are occupying the suburbs of Riga on the left bank. Mobilisation is in full swing everywhere. The Cabinet, the National Council, and Government officials moved to Wenden on the 10th instant, but the Premier and the Minister of Justice have now returned to Riga. The entire Lettish Press oppose the acceptance of General Bermond's offer of armistice on the ground that previous experience shows that the German in command cannot keep treaties.

German Measures.

LONDON, October 16. BERLIN:—A semi-official statement says that complete stoppage of provisions to subordinate troops in the Baltic, except those returning, was ordered on the 11th October, and all passenger traffic to the Baltic was immediately stopped. Sharper measures have also been taken to make supply of ammunition impossible. Von der Goltz transferred his command to General Eberhart on the 12th instant, and is expected in Berlin shortly.

Lettish Government Returns to City.

Attempts to Secure Baltic States Co-operation.

LONDON, October 16. The latest news from Riga is that the Lettish Government has returned to the city and is making big effort to secure the co-operation of the Baltic States against Von Dor Goltz. The situation however is very obscure, although it is now clear that Colonel Bermond with his Russo-German army never captured the whole of Riga, but only the suburbs south of the river from which he has now been driven out.

France

'Liberte' on 19.7 French Offensive.

LONDON, October 16. PARIS:—The Liberte gives what purports to be F. M. Foch's report on 19.7 offensive. F. M. Foch expresses opinion that, although all the desired results were not attained, the offensive constituted a real success for our arms under the threat of preparation of an offensive. The Germans retreating the battle evacuated the area of two thousand kilometres freeing one-eighth part of the invaded territory besides resulting in the capture of fifty-five thousand prisoners, eight hundred guns and thousand machine-guns. The offensive freed the Italian and Russian fronts and placed the initiative in our hands. The Liberte also quotes Foch as saying that, if Mr. Neville had been allowed to continue the operations in 1917 Northern France might have been freed sixteen months earlier.

Another Shipping Strike.

LONDON, October 16. MARSEILLES:—Nine thousand passengers are held up here, owing to another shipping strike, including the engineers, stewards, wireless operators and doctors. The strike is due to the refusal to reinstate some men who previously struck.

LONDON, October 16. PARIS:—The aviator Poulet left this morning on his flight to Melbourne.

America

America's Surplus Rice.

LONDON, October 16. The "Times" says that a representative of the southern rice growers' association of the United States, who is now in England, says that America's surplus rice is of a much finer and of much better quality than the Asiatic. Offers for two hundred thousand tons have already been made to the United States.

Shantung Provision of Peace Treaty.

Senator Lodge's Vehement Denunciation.

LONDON, October 16. WASHINGTON:—Senator, Mr. Lodge, the republican leader today vehemently denounced the Shantung provision of the Peace Treaty on the ground that Japan was building a far eastern empire which would threaten the safety of the entire world. Mr. Lodge urged the maintenance of a superior navy in the Pacific, as a safeguard, when the United States would be involved in another great war to preserve civilization.

Germany

Failure at the Marne.

German Lack of Leadership.

Ex-Crown Prince's Admissions.

LONDON, October 16. BERLIN:—The "Tägliche Rundschau" publishes a letter from the Ex-Crown Prince, saying that the battle of the Marne was only such a grave failure owing to army leaders losing their heads. It was clear to him in the autumn of 1914 that the war could no longer be brought to a successful end by military means, and he then wished to conclude peace with France. He further complains of lack of political leadership during the war and the failure to make peace with England on the basis of an economic compromise.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

Simla

N. W. Frontier Situation.

SIMLA, October 16. A press Communiqué dated 16th October says:—And is quiet north of the Kurram. Several small raiding gangs are reported out in the Tochi, and minor raids occurred at Kot Lais, Adhi Kheera and Muhammad Akbar in Derajat on the 12th instant. The Column which proceeded to the scene of the recent fighting near Munjhi on the 8th instant, saw no enemy and returned after evacuating the wounded. Our aeroplanes caught 200 tribesmen in the open near Munjhi in the Tochi and effectively combed and machine-gunned them. A few rowdies encamped near Chanchwan, and the Suleiman Khel, anxious to migrate to India for the winter, are collecting up the Gomal of the Mahsud deputation to Khelat. Only about 20 mules have been selected and sent to Katul. The remainder have returned annoyed at the selection and after suffering considerably from sickness while at Katul.

All is quiet in Baluchistan. Some militia who deserted earlier in the year were rounded up and wiped out by another party from the Zhob militia the stolen rifles being recovered.

The Punjab

Mr. C. F. Andrew's Arrest at Amritsar Explained.

Sensational Revelations.

LAHORE, October 16. In the course of a letter to the press Mr. C. F. Andrews after giving an account of the circumstances under which he was arrested at Amritsar on the 12th May and reported writer:—It was not merely on the ground that I was asked to represent certain leading Indian newspaper that my admission to the Punjab was refused. It would seem to me to be practically certain that if I had gone into the Punjab on my own account as an independent enquirer I should have been equally refused admission. Since the day when I saw with my own eyes Jallianwala Bagh and the street at which the crawling order was given I have ceased to wonder why I was turned back from Amritsar station and deported.

Bengal

Dacca Mohurram Incident.

DACCA, October 16. The Mohurram procession incident has come to an amicable settlement out of court. On the 6th instant when the Mohurram procession was passing near Chowk "Bazar" some Mahomedans assaulted several members of the Gurkha Military and Armed Police, and some leading Mahomedans approached the authorities and the matter was referred to arbitration for settlement and a conference was held, which was attended by the Superintendent of Police, the Commandant of the Military Police, City Superintendent, the Nawab of Dacca and prominent Hindu and Mahomedan citizens. It was decided that the culprits should pay Rs. 100 to the injured policemen and Rs. 100 to the cyclone relief fund. It was further decided that leaders of the Mohurram procession should offer an apology on behalf of the assailants. Accordingly a meeting was held yesterday under the Presidency of the City Superintendent, Mr. E. Brown, at which Mahomedan leaders offered an apology and Rs. 200 was paid to Mr. Brown.

Mysore

Peace Celebrations.

BANGALORE, October 16. The Hon'ble Mr. Cobb, Resident in Mysore, presided this noon over a meeting at the Residency of official and nonofficial representatives of Europeans and Indians of the Station to consider the arrangements in connection with the peace celebrations in India which would take place on the 13th December and subsequent days. Major-General Cross Baratt was also present. Mr. Cobb read extracts of the letter of the Government of India on the subject, and also suggestions made by the Committee appointed by the Government of India to consider the nature of the celebrations that should be held in India. Mr. Cobb said that the Government of India had made generous contributions to the local Armistice celebrations in November last, and he had again requested them for a contribution towards the peace celebrations, and then the celebrations would greatly depend on the amount they could get from the Government of India. On the motion of Mr. Cobb, a Committee

was formed, with Mr. Tasker as President, to make necessary arrangements for holding the celebrations. Rao Bahadur Annaswamy Mudaliar and the Hon'ble Mr. Cobb announced a contribution of Rs. 500 each towards the celebration fund.

Guntur

Constitution of Chirala Municipality.

Chirala Public Protest.

CHIRALA, October 16. Chirala public request the government to give an extension of four weeks time to receive the protests against the constitution of the union into a municipality. The memorials for the same are under preparation and will be submitted within the extension of time prayed for. A large mass meeting under the presidency of Mr. O. K. Venkateswarlu the late Union Chairman and Taluk Board Member was held yesterday in which a resolution that a protest be sent to the government against the constitution into municipality was unanimously passed. The reasons are serious. The proposals are wholly unjust. The former officers of the district in consideration of the weighty reasons now to be set forth have ordered that the constitution of the Chirala Union into a municipality is against the well being and wishes of the poor. The irresponsibilities in the place have conceived the idea of a municipality for fashion's sake, but it is not consistent with the progress of the people which they have not at heart. The local officers took up the question, opened the correspondence and are about to force it upon the people against their will.—(By wire.)

News in Brief.

As the departure of the S.S. "Prinze Hubertus" which was to convey the next homeward English mails has been postponed, the mails will be forwarded from Bombay by the S.S. "Deita" sailing on Monday, the 20th instant.

At the Calcutta High Court, Mr. Justice Rankin yesterday released on bail Lieutenant Scruck, Assistant Controller of War Materials, who was committed to the High Court Sessions by the District Magistrate of Amreli on a charge of criminal breach of trust.

The General Superintendent, Eastern Telegraph Company, Bombay, reports the following delays in the transit of cablegrams:—Bombay to London full rate, two days and deferred, six and half days; London to Bombay full rate, one day; and deferred two days.

It is notified for public information that the rate for three months treasury bill will be Rs. 99 annas 2 percent with effect from Friday the 17th October 1919, and until further notice. The rates for six, nine and twelve months bills remain unchanged.

A Press Communiqué says:—Intimation has been received from Colonial Secretary, Colombo, that from and after the 17th October 1919 importation into Ceylon of British gold coinage is prohibited except in cases where a licence has been issued by the principal Collector of Customs, Colombo. Penalty for a breach of the regulation is six months imprisonment or a fine of Rs. 1,500 or both.

It is understood that the deliberation of the committee appointed to reconsider the cases of such of the students who had been punished under Martial Law are now over. The committee have made certain recommendations to the Government for leniency and principals of the colleges are taking provisional action upon these recommendations pending final orders.

A Calcutta message says:—Information has been received which alleges that Mr. Kerahaw, who was on a visit to Mr. D. Evans at a Chowringhee Hotel, has committed suicide by shooting himself. The sad occurrence took place yesterday afternoon, the deceased gentleman having shot himself in his friend's room. The body has been removed to the Morgue.

Arrangements for the Khilafat day meeting at Rangoon have been modified. It was intended to hold a meeting at the Empire Theatre, but this was found not to be available, though owned by a Moslem. Two meetings for Southern Indians and for all other Indians had been arranged. The latest plan is to hold a meeting on the ground adjoining the Idgah Mosque at Alon in the western suburb of Rangoon.

A Rangoon correspondent telegraphed yesterday:—At the concluding meeting of the Y. M. C. A. Conference a resolution condemning the dastardly outrage at Lindawya Pagoda, Mandalay, was passed unanimously, as also one disapproving the unconstitutional forms of agitation regarding the shoe question. A lengthy discussion on the relative advantage of separation from India and the advocacy of reforms identical with India ended in the defeat of the separation resolution.

Miss Edith Coomber, who was sentenced to a month's imprisonment for assaulting the Deputy Post Master of Dharumtollah Street Post Office, was yesterday formally released, but under medical advice was ordered to be detained in the Lunatic Asylum at Bhowanipore. On being removed, it is said that she was extremely violent and struck a European sergeant with a brick on his head and caused a nasty scalp wound. Another sergeant who came to his rescue, is said to have been also roughly handled. She was, however, in the end safely conveyed to Bhowanipore without further trouble, telegraphs a Calcutta correspondent.

జూబులు

I

దీపావళి వర్ణనము - ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల.

అయ్యో, గత 9 వర్షములనుండి శ్రీమదాంధ్ర జాతీయ కళాశాల కార్యము, ఈపర్వదినమున, యేమయిన సాహాయ్యము సంపాదించుచున్నదో చూడవలయును. దీనిని కరముల ధరించి, శ్రీమదాంధ్రజాతీయ కళాశాల ప్రాంతములందును, సంచించి కానక లభించుచుండుటయేవలన. రాక రాక క్రమమున దీపావళి చందా లెక్కవరుచుండుట మనకు విశదము. కళాశాల యొక్క తరీఫాలకు సంఘమువారి కార్యనిర్వహణ చూచినను, ఈవర్ష స్వార్థ పథముల కొండల నురువుల గండరగోళమును గూర్చి, ప్రత్యేక సంఘమువారు ప్రయత్నించిన కార్య ప్రణాళిక పరిశీలించినను ప్రతివర్షము జలుగు వానీ శోభనముల జూచి నను కళాశాల చిరస్థాయియగు నూచనముపాదనావుతున్నది. ఈసంస్థకు మెంచి పోషించుచున్నది ఆంధ్రులు. ఆంధ్రులైన అనుకొన్న దీపావళి, జాతీయ పండుగలలో సగౌరవ మలంకరించుచున్నది. జాతీయ కళాశాలకు పోషించుటకొనిన, వర్ణనమున జాతీయ పండుగనుట తథ్యము. ఈ యభిమానమును సాదము జదివో బాగుగా నుంచుకొని రానున్న దీపావళికి, సర్వవిధముల దోహద ప్రార్థించుట. నాటిక నమా జములు నాటకములు ప్రదర్శించుట, తదితరముల తమతమ శక్తినిబట్టియు తద్దినమున కళాశాలకు దోహద నోకమానమొనర్చుచున్నాము. చెన్నపురి సాదముల క్రమవర్ణనము తాము కనబడుచున్న, యత్నమున, కార్యక్రమములు ఈసంవత్సరమునూడ తిరిగి ప్రదర్శించెదమ గాక. గోపాలవరము. ప్రోత్సాహకర్త నరసింహం.

II

బోధక ఉపాధ్యాయుల దురవస్థ.

అయ్యో, పదవు బన్నిటియం దుపాధ్యాయ పదవి గౌరవార్థమయినది విద్యార్థులచే నెన్నకొనబడుచున్నది. అన్నియు నన్నవి. విద్య తనము లేదనుటలు ధనాగ్ధుల పూజ్యము. అంతవరకే, ఉదరపోషణయే కష్టమగుచున్నది. మానవున కత్యవశ్యమగు అన్నకష్టములకు దూరదూరముగా తన పనిని తరిగా నిర్వహించుటకు ఉదార స్వభావులును, న్యాయజీవులు నగు మన ప్రభుత్వమువారు తమయోగ్యతను ప్రబలమై పాపి కరువు బలై యున పేర రియాయలు వారివారి జీతములపై అధికముగా నిచ్చుచున్నారట. విద్యాభివృద్ధి పనిచేయు ఉద్యోగులలో గవర్నమెంటు పాత కాలములను పనిచేయు నుపాధ్యాయులు ఈ బలైయును బొందుచున్నారు. ఎట్టి దురదృష్టమోగాని బోధక పాతకాలములను పనిచేయువారికి బలైయును పొందరై. 15 రోజుల క్రింద ఆంధ్ర దినపత్రికయందు ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వోద్యోగులకు వేతనాభివృద్ధి విషయము చర్చించుటయు అందు 80 రూపాయలకు తగ్గు వేతనమును పొందువారి విషయమై కార్యాలోచన చేయుటకును ఒక సంఘము నేర్పబడుచేసిరి. కాని అందుపాధ్యాయుల విషయమై యెట్టి యోర్పులులే చేసిట్లు కానరాదు. ఏకగ్రీవములగు బిడ్డల నొకరి నొక విధమున మరొకరి మరొకవిధమున తల్లి ప్రేమించుట భావ్యము. అదృష్టవశాత్తూ కన్నటికి పోయిన ఒక పేజీయకు సామెత నిజమై నది. ఉదరపోషణయే కష్టమగు నట్టి యుపాధ్యాయ పదవి యందు ప్రవేశించుటకును నదృష్టవశాత్తూ మరేమి కలదు. విద్యార్థులకును ఉన్నత ప్రభుత్వోద్యోగులకును మాపట్టవాక్కి భావమును చూపి తదితర భావోద్యోగులతో బాటు మా వేతనాభివృద్ధిని గురించియు పాటుపడుదుర గాకయని యిందు మూలముగా ప్రార్థించుచున్నాను అకా.

ఒక యుపాధ్యాయుడు.

III

దేశీయమహాజన సభ.

అయ్యో, దేశీయమహాజన సభావ్యవస్థలు కార్యదర్శి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శుల కందరకును రాబోవు దేశీయమహాజన సభావ్యవస్థలను యిచ్చునవచ్చిన వారిని పేర్కొని ఒకవారముతోపుక తెలియజేయవలసినది అమృతసరస్సునుండి సంతోషమంది. వ్యవధిలేదయ్యు తక్షణము వారములలోపుగ వ్యవస్థల పేర్లకు వంతులయినది కార్యదర్శి గోరముండిరి. కాన కాలయాపనములేమిదో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులందరను తమ నిశ్చయముల చొప్పున అభ్యుత్థుల పేర్లను నూచించవలయును. అభ్యుత్థుని నిజ

మించుటలో లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక సర్ కంకరక నామము గాల్గొనవలసిన ఘనతను దేశసేవకు మనము నిడికొని కర్తవ్యం బాచరించెదమని విశ్వసించుచున్నాడను. ఈ మహాత్ముల దేశసేవకున్నా విశ్రుతముగ్రామములకు చక్రవర్తి అయి గాన చదువరులకే విడిచి పెట్టికావలెను. వీరిద్దరును సభావ్యవస్థ కర్తలు. కాని కంకరక నామముగాను దీక్షించు నెలలో స్వదేశీయముల రాగలలో లేదోయను సంశయము గల్గుచున్నది. లోకమాన్యకు నవంబరులో నీరుతుండి వయసుగు నని తెలియవచ్చెడి. కాన లోకమాన్యని అభ్యుత్థునిగ నెన్నుకొనిన మన కృతజ్ఞతకు వాసినవార మగుదుము. ఇదియుంగాక ఈమహాత్ముడు ఇంగ్లాండున కేగి జేసిన మహాత్కారములను తత్వవర్ణనమునకు అనుసరించి దేశీయ మహాజనసభ దిగ్విజయముగ జరుగునటుల చేయగల్గును. అచట గలగజేసిన నూతనప్రతిభయు సభాముఖమున అందరకు తెలియజేసి సభ్యులందరకు మారనోత్సాహమున, ఎక్కువ కార్యదీక్షను మనోనిశ్చయమున కలుగజేయగలరై అంతవలన మనము తలంచిన కార్యమును అవలీగ నెలవేరుటకు పాపన మేర్పడును. ఈ సందర్భమున లోకమాన్యకు తక్కువ రితులెవరను ప్రజలకు తానూకలు కలుగజేసి సభను నిర్వహించుగ జేయలేదు. కావున మనము లోకమాన్యని సభావ్యవస్థనిగ నెన్నుకొనిన మన భర్తృమును నిర్వహించినవార రగురుము.

జ. సాంబశివరావు.

IV

వంచు బొటను - దోకిపర్ల హిందూ బోధ్యములు.

అయ్యో, రుదీవాద తాలూకా దోకిపర్ల హిందూ బోధ్య ఎలిమెంటరీ స్కూలులోనికి ఈ నెల 8-8 లేనీ బుధవారం రోజున 10 మంది వంచు బొటను ప్రవేశించిరి. గురువారంనాడు గ్రామములోని బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణజాతకులైన పద్మకలుగిట్టి తమ బాలరను పాఠశాలకు బంపక ముప్పింది 120 మందిబాలరచే కలకలముచుండిన యా పాఠశాల మాన్యకృపామరలె నున్నది. స్వామి సేవకర్తయిన సంతే తమజీవితమును గడపుచు తమకు చేకూరు వానాడుగా సాయపడుచున్న వంచులు విద్య నేర్చుకొనుట గహించక వట్టులాల్లాయందలి కమ్మ, కాపు, జకులే ఎక్కువ అభ్యంతరము కలుగజేయుచున్నా. వీరి భయము అంటుదోషములనకా? లేక వంచులు విద్య నేర్చుకొనుట గిట్టక నా భయ సాయపు వనులయందు వైరులు కోయునపుడు, వంచు మామ్రులు కలిసి కోయవచ్చును. కట్టుల కట్టి మోయునపుడు జేసెడు యెడమునూత్ర యుండును. కత్తనతో పనిచేయునపుడు ఒండొంటుల కాలుచేకులకు లెత్తెడిదము మూత్రముండును. యజమాని గృహములోను పాతెల్లు భావ్యపు బస్తాలను వేయవచ్చును. యజమానులు కార్యాంతరములపై వెళ్లునపుడు చోరభయము గలిగినపుడు ఇండ్లలో వరుండవచ్చును. మాలవాని నంటరాదని కంకింక తమకు కోషము వచ్చినపుడు వానిని చుట్టుకొని పోరాడవచ్చును. గొర్రుసతి గాని వేకటకతి రాజుగాన తమ ఉపన్యాసములో నెల విచ్చినట్లు “మూలంలోని సంస్కరమునకు దోషములేదు.” కాని వంచు బాలరతో గలిసి తమబాలురు చదువుకొనుట దోషమని ముప్పించుట విపరీతముగ నున్నది. విక్రమాద్భుత సింహాసనము పూజిన క్రతేతములో చేసినామటుకు మంచినీస కాపునాడు “మంచి విదననున్నరసేపు భర్తవాఖ్యములు, మంచెగిన విదన అభర్తవాఖ్యములు బల్కినట్లు” వంచులతో అవసరము గలిగినపుడు అంటుదోషము లేనట్లున్న అవసరము వీరినడిచి అంటుదోషము పొడిచి వలసినట్లుక కాన్పించుచున్నది. అగ్రజాతులగు బ్రాహ్మణులతో నమానమగు ఉన్నతోద్యోగములను కాసన నిర్వాచాది సభలలో సభ్యత్వమున, బ్రాహ్మణజాతముల బడయుటకు యత్నించుచున్నార. బ్రాహ్మణ పాశోహితులను తప్పించి తామే వివాహప్రాధాన్య కర్మలు చేయించుచున్నార. మూలమున మాత్రము పాఠశాలలోవారి పిల్లలతోగలిసి కూరుచుండరాదను! నేన్న ఉపాధ్యాయులెల్లరు ఉన్నత విద్యాలయములలోను బ్రెయినింగు పాఠశాలలలోను వంచు విద్యార్థులతో కలిసి తప్పితుకు పొందినవారలే. ఎలకుగ్రామములోని శ్రీరామస్వామి, శాగేశ్వర రావుగారి పాఠశాలలో మూలము 19 గురును జేర్చుకొని లోపల బెంచులమీద నగారముగా కూర్చుండబెట్టి విద్య నేర్పుచున్నారు. ఒక్కసారి కెల్లి చూడును. దీన బాంధవులనగానిట్టివారే. “నీవు నీవారునువానిని ప్రేమించుము. శత్రువునిన్ని ప్రేమించుము” అని పెద్దలు చెప్పెదరు. మీ సంఘముల సేవకర్తలు సభివృద్ధిలోనికి తేవలెనని ప్రయత్నించు

చున్నారకదా! మీమూత్రము మానవులము కామా? మానస స్వార్థకర్తయల ననుభవించుటకు నర్హులము కామా? తంచమా భుజియించును నమాద్రోతుంగ తిరంగముల నెదుర్చుటకు మీకు సాధ్యము కానేరదు. మీమూటు కట్టుకల వికమిద సాగడు.

వల్లభరం. సుంద్రు వెంకయ్య.

V

ఆంగ్లదైనిక వత్రిక.

అయ్యో, ఈ వత్రికా స్థాపనాగ్రామము వెల్గురు వెల్గు నూచనము వాత్సావ్రెకలదానా జేయుచున్నా. క్రియా మాన్యమైన యామృతాదంబర వాగాటిలో బ్రయాజనమేమి? యీ వత్రిక లేని సాక్ష్యతలను లాభములేదు. దీనిస్థాపనకు లెక్కలేల యాగ్యములు నెప్పించవలసియున్నది. దీనినియెడ నామృతము గ్రాడిచర్ల వారినోత్తమ రావుకుండుగాను 18-10-19 లేనీ వెలనడిన యాగ్రెకలో విశ్రుతముగా జరిపించియున్నాను. దేశసేవక తత్పరులను, స్వాగ్ధ్యులను నగు శ్రీరామస్వామి శాగేశ్వరరావు కంతులుగా రాంధ్రపత్రిక మూలమున చేయుచున్న దేశసేవలో విడితమేకదా! వత్రికా నిర్వాహకత్వమునకు దగినంత భసమైన వాగ్రలోకము నుండిచ్చుట లేదనుటలో సరికొత్తా క్రితము. వ్యవస్థాపనలతోకొని ధీమతితి మనకై పాటుపడుచుండి శ్రీ శాగేశ్వరరావు పంతులుగారి, అయ్యో! తమకు వచ్చుచుండిన లాభనష్టము లెంతి కుటల ప్రశ్నలేనీ వారినష్టమునకు దోహదమువారు మనలో నెందరున్నార? ఆంధ్ర పత్రికకు జంబా వెతుగుచున్నదని కింకనహించెడి వారలే గాని యథార్థ ముహించెడి వారలు మనయ్య. ధ్రువలోకమున. ఈ ఆంగ్లదైనిక పత్రికాద వారీ ప్రయత్నించుట వికసనగా కొనుట సమంజసముగా లేదు. మాసోవరలు కొండకు వాక్రచ్చినట్లు వారికి కొన్ని సాకర్తములు ఉండటం యథార్థమే కాన చున్నా. ఇంత దేశసేవ జేయుచున్న యాగ్రెకపత్రికాధిపతి ఆంధ్ర ఆంగ్లదైనిక వత్రికయండిన మనయ్యంధ్ర దేశసేవకు లకు జాల సాకర్తముగా నుండుననుకరి యూహించుటకదా? ఊహించియు యుండును. వారికేమత్ర మనకా? మన్న నిదివరలోనే ఈ కార్యము కొనసాగించి యుండురు. కార్యభారములే వ్రంగి యుండిన శ్రీ శాగేశ్వరరావు పంతులుగారిపై నీ కార్యము లెట్లుబ యుడతమని జెప్ప సాహసించుచున్నాను.

మన ఆగ్రలోకమునకే, యీ భాగ్యులబ్ధియుండినయెడ, శ్రీ:శోత్తమరావుగారు పూనికతో కొనసాగించినవెంచిన నేవకొల్పి పత్రికకు : స్ఫురము వాటిల్లు టుండెడిది. గవర్నమెంటువారు రెండువేల రూపముల ధరానకు దాఖలుచేసి కొని యున్నప్పుడు మన యాగ్రసాదర లెవరైనను శ్రీ సోత్తమ రావుగారి కభిమాన సమిచ్చి ప్రభుత్వమువారు కోరియున్నట్టి తీర్మానంబు వ్రాతలతో: పత్రిక సమిచ్చియుగా కొనసాగించువని మొచ్చించిరా? వారలతో: గాని మరు గంవెనని విని గహించి నాము. 29-6-19 లేనీ ఆఖరు సందిక గా వెలనడిన నేవకొల్పి పత్రికయొక్క వెలక భాగమున నెద్దముత్తరములతో ప్రయోగించిన ‘నేవకొల్పి మద్రాసు యురు 8000 ల కమ్మబడును’ అనేక ప్రయత్నములు వాచి మిన్నకుంటిమే కాని దేశసేవకులకు సోత్తమరావునకు దగు భసనయమొసంగి నుద్రాలయము నమ్మకలను! ఆంధ్రులకును మారొకై స్థాపించిన సీపత్రిక మేమందరను జీవించియుండ గా భసనలేమిచే మిరలు వికయించెదరా? యని నుండునకు వచ్చెడివారలు మనలో నెందరున్నార. ఎంచుల కీపన మాన్యములగు ప్రోత్సాహముల! మనదేశీయన నైక మత్తము అందులో భసనతో నూడిన యైకమత్తము బహు రిక్కును. గాంధీమహాశయుడు ‘నవజీవ’ ఆంధ్రపత్రిక స్థాపించి కొలదికాలమైనను కాలేను. కానికచ్చడే 25000 లకు నెక్కుడుగా చందాదాద లేర్పడి. ఈ నెలఖరుతో లేక ఇంక కొలదికాలములో 50000 ల వరకు రావచ్చుననెడి నూచనము గా నిచ్చించుచున్నది. ఏవీ యాప్రాప్తానా మిక్కుడ? ఆగ్రదేశములకు గాంధీమహాశయు డెంతనాయకుడో మన ప్రజలకులకు శ్రీ శాగేశ్వరరావుగారు మా:సోత్తమ రావుగారు నట్టి నాయకులే! కావున వాంధ్రసాదరలారా! మిమ్ముల సేవోత్సాహవాడినని నానై కిరియవరు.

ఇదివరలో కొంత వ్యయప్రయోసల కోర్చియున్నట్టి యు నుకనీధిక ర్తలయినట్టియు, దేశసేవకు లైవట్టియు వారి సోత్తమరావుగారి కుషకప్రయత్నములు క్రింద 2000 ల ప్రాసించేసి పంపి మారొకే: క్రమకద వలసినదని కొరుకు సమంజసము. వారు వ్రాసియున్నట్లు ఒకలక్షరూపాయలైన వేరనుండినగానియాయమాత్కార్యమునకుగడంగజనదు. దీనికాలాయొక్కండీక పదిరూపాయలు తక్కువ గాకుండ భసనయము జేయు ఆగ్రసాదరలు దాదాపు 10000 ల వరకు గావలెను. ఆంధ్రులారా! వీని నూహించుకొని కార్యమునకు గడంగుడు. తగు సహాయ ప్రోత్సాహముల నొసంగుడు. సీతాపురము. యర్రమల్లి లక్ష్మీరామయ్యశాస్త్రి.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7 Chambu Chetty Street, Madras.